

2024

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

FONDACIJA
TUZLANSKE
ZAJEDNICE

Darujte zajednici, darovali ste sebi !

Bosna i Hercegovina
Tuzlanski kanton
Grad Tuzla

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2024

Tuzla, 18.03.2025.

Sadržaj

NARATIVNI IZVJEŠTAJ 2024	3
I UVOD	4
1.1. Uvod direktorice i predsjednika/ce UO	4
1.2. 2024 UKRATKO	4
II CILJNE GRUPE I KORISNICI PROGRAMA.....	4
III PROGRAMI PODRŠKE.....	5
3.1. Program za mlade	5
3.2. Program otvorenog obrazovanja.....	10
3.3. Program razvoja zajednice	16
3.4. Program filantropije.....	20
IV PROGRAMSKI I INSTITUCIONALNI RAZVOJ.....	25
4.1. Upravni odbor i donošenje odluka kroz uključivanje građana	25
4.2. Edukacija osoblja i saradnika	26
4.3. Umrežavanje sa drugim organizacijama civilnog društva i donatorima	26
4.4. Saradnja sa međunarodnim donatorima i vlastima.....	27
4.8. Promocija civilnog sektora i FTZ aktivnosti.....	28
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ 2024	32
Uvod	33
1. Prihodi/tok novca 2024	33
2. Rashodi/tok novca 2024.....	34

A

NARATIVNI IZVJEŠTAJ 2024

Jasna Jašarević, direktorica
sa osobljem FTZ-a

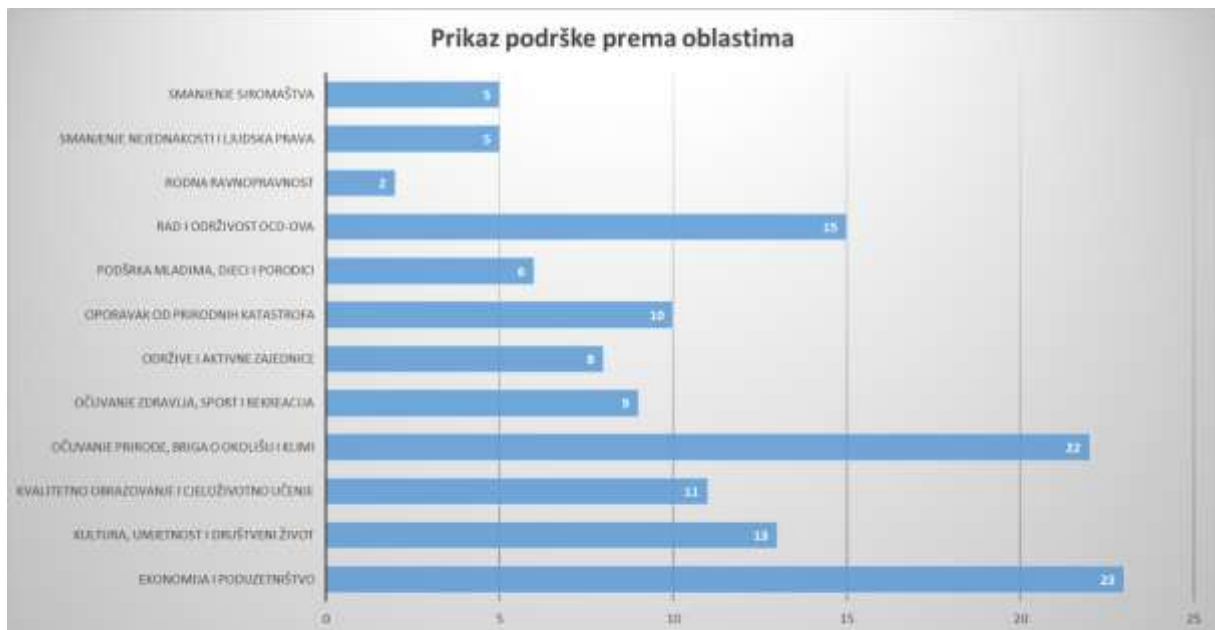
Tuzla, 18.03.2025.

I UVOD

1.1. Uvod direktorice i predsjednika/ce UO (u publikaciji riječ direktorice i predsjednika UO)

1.2. 2024 UKRATKO

PODRUČJA PODRŠKE

SNAGA U LJUDIMA

2.781 osoba je implementiralo podržane inicijative u zajednici

35.000 osoba ima korist od pokrenutih inicijativa

U svim FTZ aktivnostima bilo je 8.719 jedinstvenih učesnika.

FTZ ULAGANJE U ZAJEDNICU

129 BROJ PODRŽANIH PROJEKATA I INICIJATIVA U ZAJEDNICI

819.819 KM VRIJEDNOST ULOŽENIH SREDSTAVA FTZ

353.877 KM UČEŠĆE AKTIVISTA

117.168 KM VRIJEDNOST VOLONTERSKOG RADA

1.142.981 KM UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKATA I INICIJATIVA U ZAJEDNICI

PODRŠKA OD LOKALNIH DONATORA I LOKALNIH IZVORA:

119.102 KM od preko 300 donatora

II CILJNE GRUPE I KORISNICI PROGRAMA

FTZ je svoje programske aktivnosti usmjerila prema sljedećim ciljnim grupama:

- aktivne grupe mladih i omladinske organizacije (mladi u dobi od 15 do 30 godina);
- aktivni građani, lideri građanskih grupa i udruženja (odrasli u dobi od 30+ godina);
- ranjive grupe građana, kao što su djeca, žene, stari, nezaposleni i Romi u ugroženim zajednicama kroz razvojne projekte;
- lokalne vlasti za razvojne projekte za dobrobit lokalnih zajednica u kojima djelujemo;
- lokalni filantropi i lokalni donatori (biznisi, pojedinci, organizacije) koji ulažu u FTZ programe.

Građani koji su učestvovali u edukacijama, sastancima, konferencijama, podržanim građanskim i omladinskim projektima i drugim našim aktivnostima predstavljaju **direktne korisnike FTZ**.

Broj jedinstvenih direktnih korisnika¹ u 2024. godini je iznosio 3.127 osoba.

Pregled jedinstvenih korisnika po programima	2020	2021	2022	2023	2024
Program za mlade	815	549	409	474	454
Program razvoja zajednice	2403	3084	2.824	1.359	1.316
Program otvorenog obrazovanja	4858	351	481	697	765
Program filantropije	1416	656	1.038	6.189	592
UKUPNO	9492	4640	4.752	8.719	3.127

Tabela 1 Pregled jedinstvenih korisnika po programima u 2024.

Kumulativni broj korisnika koji uzima u obzir i osobe koje se ponavljaju na aktivnostima, je takođe u opadanju i za 2024. je **iznosio 10.369 učesnika**, a pregled je dat u Tabeli br. 2.

Pregled ponavljajućih korisnika	2020	2021	2022	2023	2024
Izgradnja kapaciteta kroz treninge i radionice	7.274	3.379	3.684	1.293	1.550
Direktno mobilizirani građani kroz programe finansijske podrške	2.595	2.918	2.752	2.528	2.781
Savjetovanje, monitoring i mentorstvo	2.475	2.106	1.866	511	376
Građanski forumi, konferencije, studijske posjete	2.756	2.816	1.288	2030	5.267
Razvoj filantropije	1.088	1.307	1.931	5136	395
Ukupno korisnika:	16.188	12.526	11.521	11.498	10.369

Tabela 2 Pregled ponavljajućih korisnika po aktivnostima za 2024.

Krajnji korisnici FTZ-a su svi građani koji žive na području lokalnih zajednica u kojima FTZ djeluje. Procjenjujemo da je korist od FTZ podržanih projekata imalo više od **35.000 građana u 2024.**

III PROGRAMI PODRŠKE

3.1. Program za mlade

U 2024. godine, u Programu za mlade realizovana su dva projekta: **projekat Omladinska banka**, koji je finansiran od strane Njemačkog ministarstva za ekonomski razvoj i spoljnu saradnju (BMZ) i Freudenberg fondacije, i projekat „**Sve na jednom mjestu za podršku omladinskom poduzetništvu i prekograničnoj saradnji**“ koji se provodi u partnerstvu sa Centar za omladinski rad (Srbija), Centrom za edukaciju mladih (Bosna i Hercegovina), Udruženjem mladih - UM Sremska Mitrovica (Srbija), a finansiran je sredstvima Evropske Unije kroz program prekogranične saradnje Srbija – Bosna Hercegovina 2014-2020, u okviru Instrumenta pristupne pomoći (IPA II).

¹ Broj učesnika svih programa se nalazi u Prilogu br. 8

3.1.1. Jačanje kapaciteta mladih kroz program Omladinske banke

3.1.1.1. Koordinatorice i članovi/ce Odbora Omladinskih banaka u Tuzlanskom kantonu

Koordinatori odbora OB 2024/25 - Koordinator OB-a nastavili su angažman nakon evaluacije i izražene motivacije za rad u Fondaciji tuzlanske zajednice. Ukupno je 5 koordinatora (4Ž, 1M), pri čemu Regiju Centar vode dva koordinatora zbog većeg broja prijava.

Saradnja sa Youth Bank International – Od avgusta 2024 do kraja 2025. potpisan je ugovor o saradnji s Youth Bank International (YBI) po osnovu kojeg su koordinatorica Programa za mlade, te volonteri OB pristupili online alatima i obukama za unapređenje organizacijskih i liderskih vještina, te kreiranje održivih inicijativa za razvoj zajednice.

Završen mandat članova OB 2023/24 - Mandat članova 4 odbora Omladinske banke formiranih 2023. godine (Regija Centar, Zapad, Istok i Sjever/Jug) završen je u maju. Dodijeljeno je 34 certifikata (27Ž, 7M) za učešće u najmanje 50% programa.

Formiranje novih odbora Omladinske banke za generaciju 2024/25 - Formiranje odbora OB 2024/25 Na javni poziv prijavile su se 232 mlade osobe (175Ž, 57M), a formirano je 5 regijskih odbora. Ukupno 106 mladih (79Ž, 27M) potpisalo je pristupnice i zvanično postalo članovima Omladinske banke. Odbore predvode vršnjački lideri, a mandat traje do decembra 2025.

Odbori OB	Gradovi	Ukupno	Ž	M	Koordinator/ica
Regija Centar	Tuzla i Čelić	45	31	14	Ajla Smajić i Nataša Josipović
Regija Istok	Kalesija, Sapna, Teočak	8	5	3	Ajla Smajić i Nataša Josipović
Regija Zapad	Lukavac, Gračanica, Doboju-Istok	16	12	4	Ajla Kunosić
Regija Jug	Živinice, Banovići, Kladanj	26	21	5	Elma Gazetić
Regija Sjever	Srebrenik, Gradačac	11	10	1	Vedad Atlić
Ukupno:		106	79	27	

3.1.1.2. Radionice i treninzi za mlade

Tematske radionice OB: U toku 2024 godine održano je ukupno 37 tematskih radionica (ponavljajućih) na kojima je učestvovalo 509 (374Ž, 135M) učesnika (ponavljajućih), i to kako slijedi – tema i broj učesnika:

OB 2023/24:

1. Zbogom nasilje, dobro nam došla tolerancija (1x) - 10 (7Ž,3M) učesnika.
2. Fokus na sadašnjost (1x) - 7(5Ž,2M) učesnika.
3. Jačanje kapaciteta mladih kroz komunikacijske vještine (1x) - 24(16Ž, 8M) učesnika.
4. Vidimo se u NVO (2x) - 22(19Ž,3M) učesnika.

OB 2024/25:

5. Postani/ostani volonter (5x) - 99(75Ž,24M) učesnika.
6. Šta je OB (5x) - 84(62Ž, 22M) učesnika.
7. Timski rad (5x) - 49(39Ž,10M) učesnika.
8. Upoznavanje sa procesom - Intervju (5x) - 50(35Ž,15M) učesnika.
9. Predselekcija (5x) - 51(37Ž,14M) učesnika.
10. Intervju (5x) - 58(41Ž,17M) učesnika.
11. Konačna odluka (5x) - 55(38Ž, 17M) učesnika.

Ljetni kamp OB 2024: Od 21. do 23. avgusta 2024. u hotelu Muška voda, Kladanj, održan je ljetni kamp "Demokratija i odlučivanje" s 69 učesnika (49Ž, 20M). Kroz interaktivne radionice učili su o demokratskim principima, transparentnosti i odgovornosti u odlučivanju, osnažujući se za aktivno djelovanje u zajednici.

Donošenje odluka za podršku projektima mladih: U novembru 2024. članovi odbora OB prošli su tri ključna koraka donošenja odluka o podršci omladinskim projektima: predselekcija projekata, intervju za procjenu izvodljivosti i održivosti te konačno rangiranje projekata prema bodovima. Proces je osigurao objektivnu selekciju i pružio članovima dragocjeno iskustvo u odlučivanju.

Zagovaranje za Zakon o mladima: U oktobru su članovi OB-a, koordinatori odbora i koordinatorica programa posjetili službenike za mlade kako bi razgovarali o implementaciji Zakona o mladima. Fokus je bio na prostorima za mlade, ulozi službenika za mlade, osnivanju vijeća mladih i njihovom uključivanju u donošenje odluka. Cilj je bio podstaći dijalog, identificirati izazove i zagovarati poboljšanja. U aktivnosti lobiranja učestvovalo je 35 članova OB-a (21Ž, 14M) i 5 vršnjačkih mentora (4Ž, 1M).

3.1.2. Umrežavanje i razmjene mladih

Događaj "Meet Up Aktivizam na djelu" za stipendiste Fonda Prometej (Tuzla). Oragnizovan 8. juna 2024. Cilj je promoviranja omladinskog aktivizma. Gostovale su Vesna Divković i Vlasta Marković, koje su podijelile svoje iskustvo u aktivizmu. Koordinatorice Omladinske banke, Ajla Kunosić i Nataša Josipović (bivša stipendistica Prometeja), bile su u organizaciji. Događaju je prisustvovalo 26 učesnika (26Ž, 0M).

Studijska posjeta kroz projekat Regional Youth Dialogue for Europe (Organizator Youth Act). Koordinatorica programa za mlade je učestvovala je u diskusiji na temu "Youth participation" koja se održala u Tirani (Albanija) od 12.-13. 12. 2024. Cilj je bio da se mladi sa područja Balkana ohrabre za veće umrežavanje, razmjenu ideja i najboljih praksi.

Studijska posjeta kroz učešće na konferenciji "Sedmica demokratije u Švedskoj" - Dvije osobe iz FTZ su učestvovala u Almedalenskoj sedmica demokratije 2024. u Visbiju, Švedska. Teme konferencije su održivost, klimatske promjene, zdravlje, mladi i zaposlenost. Nataša Josipović, koordinatorica OB-a,

učestvovala je na panelu "Mladi i zaposlenost na Zapadnom Balkanu", dok je Belma Skopljaković, koordinatorica projekta, bila na panelu "Make Democracy great again" s predstavnicima iz Srbije, Sjeverne Makedonije i Švedske.

Učešće na Ljetnom Univerzitetu u Tuzli UNTZ - Ove godine je potpisan sporazum o saradnji između Fondacije tuzlanske zajednice i Univerziteta u Tuzli. 11. juna održana je radionica za studente na temu "Komunikacijske i prezentacijske vještine", koju su vodili koordinatori odbora OB-a. Događaju je prisustvovalo 7 učesnica.

Učešće na Job Fairu u organizaciji EESTEC LC Tuzla - Omladinska banka učestvovala je na Job Fairu organizovanom od strane EESTEC LC Tuzla, gdje je 5 koordinatora OB-a, zajedno sa koordinatoricom programa, predstavilo rad FTZ i projekte OB-a studentima Univerziteta u Tuzli s ciljem motiviranja mladih za veći angažman u projektima za unapređenje lokalnih zajednica.

Učešće na radionici "Lab za mentalno zdravlje mladih" - Koordinatorica programa za mlade prisustvovala je radionici u okviru projekta "Mentalna dobrobit u obrazovanju za mlade u nepovoljnom položaju" (MEET), sufinansiranog kroz EU Interreg program, koja je održana 11. i 12. 11. 2024. godine u hotelu Vertigo. Cilj radionice bio je analizirati probleme mentalnog zdravlja mladih u BiH, s posebnim fokusom na Tuzlanski kanton, te razmotriti izazove s kojima se susreću ranjive grupe. Razmijenjena su iskustva i ideje o podršci mentalnom zdravlju mladih.

Učešće na info-sesiji za mlade na temu "Zdrave i nezdrave partnerske veze mladih" - Amica Educa organizirala je 7. decembra 2024. godine radionicu u Živinicama, s ciljem unapređenja mentalnog zdravlja mladih kroz edukaciju o prepoznavanju zdravih i nezdravih odnosa. Učesnici, članovi Odbora Omladinske banke Regije Jug, 12(8Ž,4M), razmijenili su iskustva i naučili kako prepoznati i izgraditi pozitivne partnerske odnose.

Učešće u aktivnosti "Femicid ne poznaje granice, stoga nijedna žena više" - Mladi iz Odbora Omladinske banke Regije Zapad 6(5Ž,1M), zajedno sa koordinatoricom Ajlom Kunosić, učestvovali su u aktivnosti Udruženja mladih Futura Gradačac 10.11.2024. godine, posvećenoj temi femicida i njegovom sprječavanju.

3.1.3. Sistemska podrška mladima za unaprijeđenju položaja mladih u TK

U martu i oktobru provedena je analiza usklađenosti sa Zakonom o mladima u svih 13 općina TK. Sa fokusom na četiri prioritetne oblasti: *Prostor za mlade*, *Budžet za mlade*, *Službenik za mlade* i *Vijeće mladih*. Zabilježen je napredak u 2024., u odnosu na 2023, tako da prioritet *Prostor za mlade* ispunjava 11 općina, što je značajan napredak jer čak sedam općina nije ovo zadovoljavalo prethodne godine (Kladanj, Doboj Istok, Gradačac, Banovići, Srebrenik, Teočak i Sapna). Prioritet *Budžet za mlade* u 2024. godini ispunjava 12 općina, što je za četiri općine više nego prethodne godine (Banovići, Srebrenik, Teočak i Sapna). Isto je i sa prioritetom *Službenik za mlade* kojeg trenutno ispunjavaju 9 općina, što je također više za četiri općine u odnosu na 2023. (Doboj Istok, Banovići, Srebrenik, Sapna). Najveći izazov ostaje ispunjavanje tačke *Vijeće mladih*, koju u 2024. godini zadovoljavaju samo 4 općine, što je isti broj kao i prethodne godine. Preostalih 9 općina još uvijek ne ispunjava ovu tačku, iako je zabilježen određeni napredak u formiranju ili reaktiviranju vijeća mladih u općinama Lukavac i Živinice.

U sklopu projekta "Sve na jednom mjestu za podršku omladinskom poduzetništvu i prekograničnoj saradnji mladih" ojačana je partnerska saradnja sa gradskim upravama Lukavac, Tuzla i Živinice. U okviru projekta "Sve na jednom mjestu za podršku omladinskom poduzetništvu i prekograničnoj saradnji mladih" ojačana je saradnja s gradskim upravama Lukavca, Tuzle i Živinica. Predstavnici ovih gradova učestvovali su u panel diskusiji "Budućnost po tvojoj mjeri" i okruglom stolu "Meet for NEET". Gradska uprava Živinica organizovala je posjetu upravi i biznis inkubatoru za mlade poduzetnike,

jačajući njihove vještine. Mladi su tokom evaluacije istakli veće samopouzdanje u komunikaciji s institucijama, dok su predstavnici uprava pohvalili projekt i izrazili želju za nastavkom saradnje.

U 2024., ostvarena je saradnja i sa Ministarstvom za mlade, kulturu i sport TK, koji su podržali program Omladinske banke kroz Javni poziv „Podrška mladima“. Projekat Omladinska banka je finansijski podržan u iznosu od 8800 KM za dalji razvoj programa i aktivnosti za mlade, a ponajviše za organizaciju Ljetnog kampa sa članovima odbora OB.

3.1.4. Finansijska podrška mladima i omladinskim organizacijama

Fond za mlade - Svih 9 omladinskih projekata podržanih u 2023. godini uspješno je realizovano u 2024. godini. Tokom 2024 godine kroz Fond za mlade uloženo je 35.720,25KM u inicijative mladih, što je za 60% više u odnosu na 2023. godinu. Podržano je 11 omladinskih projekata (6 organizacija i 5 neformalnih grupa) od ukupno zaprimljenih 24 projekata koji su pristigli na prvi Javni poziv koji je otvoren. U odnosu na prošlu godinu primjetan je i veći broj zaprimljenih projektnih prijedloga od strane mladih osoba što je pohvalno. I dalje je prisutan trend da najviše imamo organizacija sa područja Tuzle.

Ove godine imamo veću raznolikost u podržanim idejama, gdje pored sportskih i kulturnih aktivnosti, koje smo najčešće podržavali imamo ekološke aktivnosti kao i inovativne/edukativne aktivnosti.

U omladinskom sektoru je i dalje primjetno da je organizacijama potrebno pomoći u jačanju organizacijskih kapaciteta, te educirati ih kako bi administrativno mogli adekvatnije pratiti projektne inicijative. Nažalost, malo kompleksnija administracija ovog javnog poziva, finansiranog od USAID, dodatno optereti mlade ljude i negativno utiče na njihovu motivaciju, jer znaju mnogo vremena i truda uložiti da prikupe neophodne račune, izvrše povrat PDV-a i slično.

3.1.5. Projekat prekogranične saradnje “Sve na jednom mjestu”

Cilj projekta je sticanje ili unapređenje vještina i znanja neophodnih pri zapošljavanju, mladih osoba koje nisu zaposlene, ne pohađaju školu ili fakultet, te dolaze iz ranjivih grupa. FTZ je preuzela obaveze asistiranja prilikom organizacije edukativnih radionica za mlade u oblasti poduzetništva.

Koordinirane projekta vodi organizacija CEM iz Travnik. Obuku pod nazivom „Sve na jednom mjestu“ pohađalo je 25 mladih iz Tuzle, Lukavca i Živinica. Ista je započela u septembru 2023. godine i nastavljena u 2024. Realizovane su sljedeće aktivnosti:

Edukacije za mlade:

- **Obuka “Finansijska pismenost” (12 sati obuke)** od 19-21.01.2024., u Tuzli, sa 19 mladih (12Ž; 7M)
- **Obuka “Poduzetništvo” (56 sati obuke) na teme:**

I modul: Uvod u poduzetništvo od 26-28.01.2024., u Tuzli, sa 24 učesnika (16Ž; 8M).

II (regionalni) modul Poduzetništvo, od 22.-24.02. 2024., u Srbiji (Fruška gora). Ovom modulu prisustvovalo je 17 učesnika iz BiH (13Ž;4M) i 22 mladih iz Srbije (14Ž; 8M). Mladi su definisali biznis ideje i radili na kreiranju misije, vizije i cilja za svoje biznise. Radili su i simulaciju “Elevator pitcha”, koje je planirano da se održi u aprilu kao takmičenje u biznis idejama mladih.

Studijska posjeta BiH od 21.03. - 23.03. - Mladi su kroz razgovor s poduzetnicima iz TK (Bingo, Monogram) saznali o proizvodnji, ulaganjima, konkurenciji i dr. Posjetili su farme, fabrike i socijalna preduzeća. Gradska služba Živinice ih je ugostila u biznis inkubatoru. Održan je *Meet up* panel “Budućnost po tvojoj mjeri – Omladinsko poduzetništvo u fokusu” uz učešće poduzetnika, gradskih službi i OCD predstavnika. Prisustvovalo je 22 mladih iz BiH (15Ž, 7M), 21 iz Srbije (12Ž, 9M) te 33 ostalih

učesnika

(18Ž,

15M).

Studijska posjeta Sremska Mitrovica od 24.04.-26.04. - Mladi su posjetili uspješne poduzetnike u Sremskom okrugu gdje su imali priliku razgovarati sa predstavnicima Salaša, Kafeterije. Posjetili su i muzej i turističku zajednicu, te specijalni rezervat prirode. U okviru programa posjete, mladi su učestvovali u panel diskusiji "Preduzetništvo - put ka uspehu".m gdje su sa predstavnicima institucija za zapošljavanje, službenicima za mlade i poduzetnicima razgovarali o prilikama za mlade poduzetnike koje se nude u Sremskoj Mitrovici i okolini. Studijskoj posjeti je prisustvovalo 10 iz BiH (9Ž;1M) i 24 mladih iz Srbije (13Ž;11M)

Mentorska Razvoj biznis ideje i mentorska podršku

Tokom aprila i maja, mentori su radili sa 7 timova i 8 pojedinaca (ukupno 24 učesnika 8M;16Ž) na razvoju svojih biznis ideja, istraživanju tržišta, analiziranju poslovnih prilika i metodološkom razvoju biznis plana. Dodatno, od juna do augusta 2024., mentori su pomogli nagrađenim biznis idejama od tri mlade osobe (2Ž i 1M) da dodatno unaprijede svoje poslovne ideje i da traže prilike za razvoj i pokretanje poslovanja.

Elevator pitch. Nakon priprema za Elevator pitch održanih 10.06., 19.06. i 20.06., u Sremskoj Mitrovici je, **21.06.2024.,** održano takmičenje u predstavljanju biznis ideja mladih. Na takmičenju je predstavljeno 19 biznis ideja (10 BiH i 9 Srbija). Komisija je ocijenila kvalitet biznis ideja, marketing, održivost, finansijsko planiranje i prezentaciju. Tri najbolje rangirane ideje iz BiH i Srbije dobile su laptope kao tehničku podršku i mentorstvo od 2 mjeseca. Najbolje rangirane ideje iz BiH su: 1. Alma Demirović "taJEto" - igračka za djecu; 2. Aida Aljić i Dženita Hasanbašić - Rasadnik "Sequoia"; 3. Demir Džafić "SolutionPulse - agencija za digitalni marketing". Takmičenju je prisustvovalo 14 mladih iz BiH (10Ž; 4M) i 13 mladih iz Srbije (6Ž; 7M).

Okrugli sto "MEET for NEET: Prekogranična saradnja za budućnost mladih" - Održan je 4. jula 2024. godine, gdje su mladi imali priliku uspostaviti kontakte sa predstavnicima institucija, kompanija i organizacija civilnog društva. Razmijenjene su ideje, iskazane potrebe i rješenja, uključujući dalju primjenu modela "Sve na jednom mjestu". Dodijeljeni su certifikati mladima koji su uspješno prošli obuku. Događaju je prisustvovalo 80 učesnika (37M; 43Ž), od čega 62 učesnika (27M; 35Ž) iz BiH i 18 učesnika (10M; 8Ž) iz Srbije.

Evaluacija projekta. Održana je fokus grupa 27.09.2024. s 5 učesnica programa, te sastanak sa predstavnikom gradske uprave Grada Živinice, Admirom Aljićem, 03.10.2024. Evaluacija je pokazala da je saradnja sa lokalnim upravama i drugim akterima ključna, te da je važno raditi na pripremi mladih za poslovni svijet kroz srednjoškolsko obrazovanje. Projekt je poboljšao saradnju između Srbije i BiH, jačajući partnerstva za OCD, institucijama i lokalnim upravama, olakšao komunikaciju mladih sa institucijama i pomogao im u prepoznavanju usluga i podsticaja.

3.2. Program otvorenog obrazovanja

Unutar ovog programa Fondacija je djelovala poštujući principe modela otvorenog obrazovanja koji podrazumijeva uspostavljanje kulture cjeloživotnog i neformalnog učenja koja pretpostavlja aktivno uključivanje građana, posebno mladih, u život zajednice, kao i njihovu samoinicijativnost.

U tom smislu i ove godine smo nastavili sa edukacijama usmjerenim na jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva, zatim edukacijama za jačanje kapaciteta pojedinaca, te sa podrškom radu društvenih centara kao centara otvorenog obrazovanja u kojima se provode edukacije prema potrebama zajednice.

3.2.1. Edukacije za lidere u civilnom sektoru za jake organizacije

3.2.1.1. Mentorska podrška jačanju organizacija civilnog društva (OCD)

Tokom 2024. godine nastavljen je kontinuiran rad sa 11 organizacija koje su bile dio Programa jačanja kapaciteta OCD Tuzlanskog kantona u ciklusu 2023/2024.

OCD Program jačanja kapaciteta 2024/2024	OCD Program jačanja kapaciteta 2024/2024
1. UG Slovenačkog porijekla, Tuzla 2. Udruženje Mreža aktivnog starenja, Tuzla 3. Omladinski pokret REVOLT, Tuzla 4. Udruženje RE-SET, Tuzla 5. Udruženje "Pčelica", Živinice 6. UP "Klub potrošača" Tuzla 7. BZK Preporod, Teočak 8. Ronilački klub Vidara, Gradačac 9. BZK Preporod, Kladanj 10. Udruženje građana oštećenog vida, Tuzla 11. Udruženje mladih TRIK, Kalesija	1. Studentsko vijeće Medicinskog fakulteta u Tuzli "Medicus" 2. Radio Kameleon-Otvorena mreža ljudskih prava i demokratije 3. Ženski rukometni klub "Barbies", Gračanica 4. Udruženje "Hrabro srce", Tuzla 5. Udruženje "Leptir", Doboj Istok 6. Udruženje žena "Tragom tradicije" Gračanica 7. Udruženje žena "Pupanke" Gornja Tuzla 8. Ekološki savez "Eko zeleni" Tuzla 9. Udruženje "Feniks" Tuzla 10. UG "Savjeto roditelja TK" 11. Udruženje studenata elektrotehnike Evrope EESTEC LC Tuzla 12. Udruženje žena Devetak

Oblasti koje smo osnaživali u radu odabranih organizacija na osnovu analize ulaznog upitnika za procjenu kapaciteta organizacija su "Upravljanje članstvom i razvoj", "Namicanje sredstava", "Promocija i komunikacija sa javnošću" i „Pisanje projektnih prijedloga“. Analiza rezultata mentorskog programa pokazala je da je njih 9 (od ukupno 11) zabilježilo značajan napredak u oblastima:

- razvoj članstva, unapređenje i rad sa korisnicima.
- finansijska održivost,
- vidljivost i transparentnost

Ukupno 6 od 11 OCD imaju razvijen razvoj članstva (55%). Njih 9 (82%) **imaju nove izvore finansiranja i veći godišnji budžet**. Čak 6 (55%) OCD imaju uvećanje budžeta od 100% i više. Kada je u pitanju njihova **vidljivost i prepoznatljivost** od strane ciljne grupe, lokalnih vlasti, NVO, šire zajednice i medija 80%, na izlaznom upitniku, procjenjuju da su prepoznatljiviji u lokalnoj zajednici i smatraju da imaju mnogo više znanja iz ove oblasti (ocjene 3-5). Njihove su organizacije vidljivije i transparentnije (redovito ažuriraju informacije i izvještavaju svoje članove i medije o svom radu), te sistematičnije provode aktivnosti prikupljanja sredstava. Zahvaljujući programu, većina OCD je procijenila da imaju bolju osnovu za dalji rast i efikasno djelovanje u svojim zajednicama.

U oktobru 2024. je objavljen novi poziv za prijave OCD Programa jačanja kapaciteta 2024/2025. Od ukupno 17 prijavljenih OCD, njih 12 je ispunilo kriterije za učešće u programu. Inicijalni sastanak sa 22 predstavnika odabranih OCD-ova je održan 27. 12. 2024., s ciljem upoznavanja i predstavljanja dinamike i aktivnosti programa jačanja kapaciteta.

U 2024., realizovane su sljedeće edukacije:

- **„Razvoj i pisanje projektnog prijedloga“, 07.-09. februar 2024., 24 učesnika (6M, 18Ž)** Obuci su prisustvovali predstavnici OCD-ova (6 iz mentorskog programa) i javnih neprofitnih institucija. Trening je pokrивao osnovne koncepte procesa upravljanja projektima kao što su: razvoj projektne ideje i iniciranje, planiranje, izvođenje, praćenje i kontrola, te izvještavanje i zatvaranje projekta. Koristeći studije slučaja, praktične vježbe, grupne rasprave i predavanja,

učesnici su imali priliku učiti i razmjenjivati iskustva. Trening je realizovan u okviru projekta „Naša zajednica je naša odgovornost“ uz podršku programa USAID „Snaga lokalnog“.

- **Trening „Upravljanje i razvoj članstva“, 27. i 28. mart, 16 učesnika (9M, 7Ž).** Trening je imao za cilj upoznati polaznike sa metodama i alatima za upravljanje i razvoj članstva u OCD. Sadržaj treninga bio je usmjeren na: Uvod u članstvo u organizacijama, Izazovi u upravljanju članstvom, Strategije razvoja članstva, Motivacija i uključenost u radne organizacije, Planiranje rada na razvoju članstva. Trening je organizovan u okviru projekta „Jačanje civilnog društva i demokratske kulture u TK“, kojeg FTZ realizuje u partnerstvu sa MAZ uz finansijsku podršku Freudenberg fondacije i Njemačkog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ)
- **Radionica „Filantropija i namicanje sredstava“, 24. septembar, 10 učesnika (3M, 7Ž).** Cilj radionice je bio da se unaprijede vještine prikupljanja sredstava za projekte koje OCD realizuju u zajednici. Sadržaj radionice: uvod u filantropiju i prikupljanje sredstava, upoznavanje sa osnovama crowdfundinga, planiranje kampanja kroz praktičan rad i prilagođeni alati za online kampanje na Doniraj.ba.

3.2.2. Edukacija aktivnih građana za snažnije zajednice

3.2.2.1. Edukacije u saradnji sa Mrežom aktivnih zajednica (MAZ)

U 23 mjesne zajednice u TK, realizovano je ukupno 46 edukativnih radionica i 17 sastanaka s ciljem jačanja saradnje između lokalnih aktera, prenosa znanja u oblasti efikasnog organiziranja zajednice na predstavnike LGZR, te kreiranja akcionih planova.

- **Radionice za članove Savjeta MZ u TK, 79 učesnika (Ž45, M34).** MAZ je realizovao 22 radionice za obuku članova savjeta mjesnih zajednica u 2 grada/općine sa ukupno 79 učesnika (45Ž i 34M). Radionice su održane u Lukavcu i Čeliću, Tuzli i Srebreniku. Predstavnicima Savjeta MZ je predstavljen model organiziranja zajednice i data im je bazična edukacija o funkcionisanju i radu MZ, te su obučeni u oblasti komunikacije, strategije, saradnje i njihove uloge i dužnosti.
- **Osnovni trening za organizatore zajednica-Abeceda organiziranja “ održan je u Tuzli 17.-18. februara 2024. godine, 20 učesnika (9M, 11Ž),** predstavnika OCD, vijeća mjesnih zajednica TK i neformalnih Lokalnih grupa za razvoj (LGRZ). Trening je kreiran na način da polaznicima, približi Model organiziranja zajednice. Učesnici su učili o procjeni i izradi analize zajednice, izgradnji tima, važnosti izrade akcionog plana, mobiliziranju građana, sprovođenju akcija i monitoringu i evaluaciji.
- **Trening organiziranja zajednice za članove/ice Savjeta MZ u TK održan je 23. i 24. jula 2024. u Gradačcu, 13 učesnika (4Ž, 9M)** Predstavnicima 11 mjesnih zajednica sa područja Gradačca su učili o Modelu organizovanja zajednice i ulogama lidera u zajednici, Aanalizi zajednice i planiranja aktivnosti, Praćenje i evaluacija akcionog plana i transparentna komunikacija u zajednici. Obuka je realizovana u saradnji sa lokalnim vlastima Gradačca.

3.2.3. Društveni centri kao generatori znanja

3.2.3.1. Društveni centar Kiseljak

Društveni centar Kiseljak (DCK) je značajan generator znanja i pozitivnih društvenih promjena, s posebnim fokusom na uključivanje marginalizovanih zajednica, kao i na pružanje prilika za obrazovanje, kulturu i socijalnu integraciju svih građana. U 2024., DCK je koristilo 13 OCD, 2 javne institucije i 10 formalnih i neformalnih udruženja građana, te 1 politička partija.

Na aktivnostima koje su organizovali korisnici Centra učestvovalo je **260 osoba (110 M i 150 Ž), od kojih je 220 pripadalo romskoj zajednici (100M i 120Ž)**. Ukupan broj korisnika Centra, uključujući i ponavljane korisnike, iznosio je 4698.

Tokom 2024. godine realizovani su različiti treninzi, kursevi i radionice usmjerene na sticanje praktičnih vještina kod građana Kiseljaka. Obuke su bile usmjerene na obuku građana, s posebnim akcentom na inkluziju žena, uključujući i pripadnice romske zajednice.

U 2024., organizovane su sljedeće edukacije i radionice u DCK:

- **Edukacija građana o principima održivog razvoja u svakodnevnom životu, 129 učesnika (40M, 89Ž) 37 Roma (16M, 21Ž) Tokom godine**, u saradnji sa Centrom za ekologiju i energiju (CEE), održana je edukacija na teme očuvanja životne sredine, energetske efikasne prakse, smanjenje potrošnje resursa, reciklažu i održivo upravljanje otpadom.
- **Trening za poduzetništvo MZ Kiseljak, april-maj 2024. godine, 19 učesnika (3M 16Ž), 8 Roma (1M 7F)** S ciljem jačanja poduzetničkih vještina i pružanja podrške u pokretanju vlastitog preduzeća ili prihodovnih aktivnosti. Edukacija je obuhvatila ukupno 18 sati obuke i 8 sati mentorske podrške u pisanju prijave za podršku kroz grant za prihodovne aktivnosti. Obuku je uspješno završilo 16 kandidata. Prijavljeni kandidati su se specijalizirali u dva područja: plastička proizvodnja (15 kandidata) i stočarstvo (1 kandidat). Nakon treninga, 11 najboljih prihodovnih ideja je podržano putem granta.
- **Obuka „Vještine komunikacije i prezentacije“ - 27.-28.06.2024. godine, 14 učesnika (1M, 13Ž), od kojih je 6 Roma (0M, 6Ž)**. U okviru obuke obrađene su ključne teme komunikacijskih i prezentacijskih vještina, uključujući tehniku efikasne verbalne i neverbalne komunikacije, kao i pripremu za intervju. Nakon završetka obuke, polaznici su imali priliku da koriste **individualna savjetovanja** u cilju traženja zaposlenja.
- **Radionica „Pisanje CV-a/Motivacionog pisma“ - 30.05.2024. godine, 5 učesnika (0 muškaraca, 5 žena), od kojih su 3 Roma (0M, 3Ž)**. Tokom radionice, učesnici su kreirali vlastite biografije (CV) i motivaciona pisma, a zatim su kroz praktične simulacije uvježbavali vještine predstavljanja poslodavcima.
- **Individualni rad i savjetovanje korisnika, realiziran tokom 2024. godine - 18 osoba (1M, 17Ž), među kojima je bilo 6 pripadnika romske zajednice (0M, 6Ž)**. Kroz ove aktivnosti, učesnicima je pružena individualna pomoć u izradi biografija, kao i dodatne smjernice i savjeti za efikasno traženje zaposlenja. U okviru ovog procesa, pripremljeno je 5 biografija za nezaposlene građane (0M, 5Ž), među kojima su 3 bile iz romske zajednice (0M, 3Ž).
- **Uvodni kurs za šminkera - maj-juni 2024. godine, 7 učesnika (0M, 7Ž), 4 Romkinje** - U okviru obuke obrađene su ključne teme kao što su tipovi kože, tehnike dnevne, večernje i glamur šminke, kao i tretmani za njegu kože. Ova obuka omogućila je učesnicama sticanje osnovnih vještina u profesionalnom šminkanju i njezi kože i trajala je 16 sati.
- **Uvodni kurs u manikir – nail art – april-maj 2024. godine, 5 učesnika (0M, 5Ž), 3 Romkinje**. Tokom edukacije, obrađene su teme poput higijene, anatomije noktiju i kože, upoznavanja sa alatom za uređenje noktiju, kao i dizajn i tehnike **nail arta**. Ovaj kurs omogućio je učesnicama da steknu specifične vještine za rad u oblasti manikira i nail arta i trajao je 20 sati.
- **Radionica „Praktične životne vještine – napravi svoju kozmetiku“ - 25.06.2024. godine, 9 učesnika (0M, 9Ž), 4 Romkinje**. Tema radionice je bila "Zdrava i ekološki prihvatljiva kozmetika". Učesnici su imali priliku da nauče kako praviti prirodne sapune koristeći ekološke i zdrave sastojke.
- **Kurs engleskog jezika, septembar-novembar 2024. godine, 5 učesnika (1M, 4Ž), 0 Roma** je trajao **36 sati**. Kurs je omogućio učesnicama da unaprijede svoje jezičke vještine iz engleskog jezika, što će im pomoći na tržištu rada i u svakodnevnom životu.

- **Kurs informatike, oktobar-decembar 2024. godine, 8 učesnika (2M, 6Ž), 0 Roma** obuhvatio je **24 časa**, tokom kojih su učesnici savladali osnovne i srednje nivoe informatičkih vještina, uključujući rad sa računarima, osnovne aplikacije, kao i upotrebu interneta i digitalnih alata.
- **Radionice "Priprema hrane za zimnicu", septembar-oktobar 2024. godine, 16 osoba (M0, F16), 5 Romkinja** je realizovane u 3 dijela u trajanju od 12 sati. Tokom edukacije obrađene su teme: priprema džema, kompota, soka i zimnice.

Dodatno, održane su i obuke za članove/ice Pedagoške radionice za Romsku inkluziju na Kiseljku

- **"Uspješna komunikacija u pedagoškom timu" 16.-17. decembar 2024 za 8 učesnika.** Glavne teme treninga su asertivna i nenasilna komunikaciju koja podstiče uzajamno razumijevanje i empatiju. Učesnici edukacije su unaprijedili svoje vještine u efikasnom upravljanju konfliktima, jačanju timske dinamike i doprinosu poboljšanju saradnje unutar tima, što rezultira boljim timskim radom.
- **Grupna supervizija za članove pedagoškog tima održana je 18.-19. decembar 2024, 14 učesnika 4M, 10Ž.** Članovi tima su podijelili iskustva, izazove i uspjehe, te uz pomoć stručnjaka i kolega, dobili su korisne savete i povratne informacije za dalji profesionalni razvoj i jačanje međusobne podrške i saradnje.

Pored navededno, u DCK je pružena podrška građanima kroz sljedeće aktivnosti:

- **Savjetovalište za građane, korisnika 152 (51M, 101Ž) 148 Roma (48M, Ž100).** Članovi Pedagoškog tima pružili su usluge savjetovanj, psihosocijalne pomoći, pravne savjete i podršku u vezi sa zapošljavanjem, kao i pomoć u integraciji u zajednicu. Cilj ovih aktivnosti bio je da se poboljšaju životni uvjeti korisnika, ojača njihova socijalna inkluzija i pomogne u rješavanju konkretnih problema s kojima se susreću.
- **Biblioteka igračaka ima 58 korisnika, djece u uzrastu do 3-7 godina (26M, 32Ž), od kojih je 36 Roma (23M, 13Ž).** U izvještajnom periodu, Biblioteka igračaka je bila otvorena dva dana sedmično, pružajući pristup širokom asortimanu igračaka i edukativnih materijala koji pomažu djeci u njihovom razvoju. Ovaj jedini inkluzivni prostor u zajednici za porodice sa malom djecom doprinosi stvaranju zajedničkog okruženja u kojem djeca mogu razvijati važne životne vještine, učeći kroz igru i interakciju, dok roditelji imaju pristup resursima koji im pomažu u odgoju i obrazovanju.
- **Biblioteka knjiga ima 120 korisnika.** Izdato je ukupno 160 knjiga. Tokom godine, zahvaljujući velikodušnim donacijama od mještana MZ Kiseljak, biblioteka je dobila čak 350 novih knjiga, čime je značajno proširen njen fond.
- **Klub žena (januar – decembar 2024.), 34 žene** - Uz podršku UG Početak u DCK djeluje Klub žena koji okuplja žene na kreativnim radionicama, psihoterapiji, kursu šivenja, sajmovima i druženjima. Članice Kluba žena doprinose radu biblioteke igračaka i radionica za djecu predškolskog uzrasta.
- **Unaprjeđenje oralnog zdravlja kod djece u MZ Kiseljak (mart), 30 djece (16M, 14Ž)** U saradnji sa JU Dom zdravlja Tuzla, u cilju zaštite zdravlja zuba, realizovana su predavanja, stomatološki pregledi i savjetovanja.
- **Zdravstvena predavanja realizovana od strane članice Pedagoškog tima (dr. Zana Omazić) u prostorijama OŠ Kiseljak: „Kardiovaskularne bolesti i prevencija“, 22.03.2024. godine, 18 učesnika (4M, 14Ž), dva predavanja na temu „Pubertet“, 22.03.2024. godine, 31 učesnik (11Ž, 20M) i dva predavanja na temu "Važnost redovne tjelesne aktivnosti", 28.11.2024. godine, 24 učesnika.**

3.2.3.2. Centar za otvoreno obrazovanje i cjeloživotno učenje Agora

Zgrada u Simin Hanu², koju je Agora koristila za svoje aktivnosti sve do 2020 godine, formalno je preuzeta od strane vlasnika Umel doo Tuzla u ljeto 2024. godine. U posljednje četiri godine, povremeno je korištena od strane Agore i Mreže aktivnih zajednica za realizaciju sastanaka s Lokalnom grupom za razvoj Simin Han, ali i drugih građanskih udruženja iz Simin Hana za njihove redovne aktivnosti (Udruženje penzionera, Aktiv žena Simin Han, itd).

Ostale aktivnosti Agore, iz oblasti neformalnog obrazovanja, su tokom 2024. realizovane iz njihovih prostorija u centru Grada Tuzla. Edukativni programi su bili usmjereni posebno na jačanje kapaciteta mladih, ali i jačanje sindikatskih organizacija u TK.

Dodatno, UG Agora je saradivala sa FTZ u DC Kiseljak gdje su, na osnovu ispitanih potreba građana za neformalnim obrazovanjem, izrađeni kurikulumi za četiri edukacijska programa: engleski jezik, informatika, kurs opismenjavanja i obuka iz slastičarstva. Pored ovih aktivnosti, UG Agora je nastavila saradnju sa sindikatima obrazovanja, zdravstva i trgovine u TK te organizovala čitav niz radionica za članove/ice sindika. Ukupno je Agora organizovala 139 aktivnosti, a ukupan broj učesnika u njihovim programima i aktivnostima je bio 198 (168 Ž, 27 M, 10) tokom 2024.

U kontekstu umrežavanja nastavljena je saradnja s Olof Palme Centrom, Fastighetsom, Fondacijom tuzlanske zajednice, te sa Sindikatima osnovnog i srednjeg obrazovanja Tuzlanskog kantona. Saradnja kroz određene aktivnosti je uspostavljena i sa Udruženjem Zemlja Djece, BRAVO organizacijom, CPCD-om, Udruženjem Dignitet iz Mostara. Finansijska podrška je ostvarena od Olof Palme centra u najvećem dijelu i Fondacije tuzlanske zajednice, te sa malim procentom vlastitih prihoda.

3.2.3.3. Centar za demokratiju i aktivno građanstvo

Kroz projekat "Jačanje demokratske kulture i civilnog društva u TK", FTZ je planirala gradnju objekta Centra za demokratiju i aktivno građanstvo (Centar) koja je započela u prvoj polovini 2024., što je kašnjenje od skoro 2 godine u odnosu na projektni plan, o čemu je pisano u prošlogodišnjem izvještaju o radu. U januaru 2024. je srušen stari objekat na lokaciji Kojšino 17, koja je odobrena od strane Gradskog vijeća Tuzla, te data na korištenje FTZ-u na 30 godina. Građevinska dozvola za gradnju objekta je izdata u aprilu, a ugovor za gradnju je potpisan sa firmom Tehnograd-inžinjeri doo Tuzla, te INZIO d.o.o. Tuzla za stručni nadzor radova, nakon sprovedenih tenderskih procedura. Ceremonija polaganja temeljnog kamena upriličena je 24. Maja, sa predstavnicom donatora, Freduneberg fondacije, Monikom Kleck, te pomoćnicom gradonačelnika za ekonomske poslove, Almom Halilović. U junu su završeni temelji i prizemlje, a počeli su radovi na prvom spratu. Paralelno su rađene pripreme za unutrašnji dizajn centra.

Angažovan je arhitektonski studio za izradu preliminarnog unutrašnjeg dizajna centra, jer glavni projekat nije obuhvatao unutrašnje detalje. Od jula do avgusta završena je finalna faza dizajna, dok je u isto vrijeme počela kampanja za prikupljanje sredstava za drugu fazu radova.

U septembru su započeti pregovori za drugu fazu, a do novembra je potpisan aneks ugovora sa Tehnogradom koji produžava rok za završetak do aprila 2025. godine. Ugovoren je i posao s firmom Cestotehnik za izvođenje vanjskih radova, nakon provedene tenderske procedure.

Razvoj poslovnog modela i Poslovnog plana Centra. U cilju pripreme za rad i projekcije udjela samoodrživosti Centra, u 2024. godini su pokrenute aktivnosti izrade poslovnog modela i poslovnog plana. S tim u vezi, u prvoj polovini godine FTZ je održala niz sastanaka sa predstavnicima Impact Hub

---

² U ljeto 2024. godini, na poziv direktora Umel doo Tuzla, FTZ je obaviještena da će vlasnici preuzeti objekat, te da moramo iznijeti sve svoje stvari. Dogovoreno je da FTZ inventar bude smješten u jednu prostoriju na prvom spratu, te da se arhiva ostavi na tavanu.

franšize, sa ciljem ispitivanja mogućnosti da se ovaj model rada primjeni u Centru. Nakon prikupljanja informacija, zaključeno je da FTZ neće krenuti sa franšizom za Impact Hub iz dva ključna razloga: franšiza podrazumijeva da pored plaćanja uvodne edukacije, korisnik plaća godišnju cijenu franšize, kao i određeni % na cjelokupni prihod hub-a. S druge strane, zahtijeva se apsolutna primjena brenda Impact Hub-a, te nije dozvoljen zajednički branding koji bi osigurao i vidljivost FTZ.

Nakon toga, formiran je tim za izradu poslovnog modela Centra, te angažovana firma Remark (Adem Azapagić) za obuku osoblja FTZ u cilju kreiranja poslovnog plana. Realizovano je 8 radionica u periodu od avgusta do decembra sa učešćem 10 FTZ usposlenika. Kao rezultat obuke nastao je dokument Poslovnog modela Centra, koji je poslužio kao osnov za izradu poslovnog plana. U novembru mjesecu je održan sastanak sa užom interesnom zajednicom Centra (FTZ osoblje, Agora Centar, MAZ) na kojem se diskutovalo o poslovnom modelu, te je urađena SWOT i PESTLE analiza. U decembru, nakon razmjene mišljenja, prikupljanja sugestija i analize, izrađena je i prva verzija Poslovnog plana koja će biti predstavljena široj interesnoj zajednici u prvoj polovini naredne godine.

Razvoj edukativnih programa otvorenog obrazovanja koje provodi FTZ. Tokom 2024., realizirani su treninzi koji su rađeni prema revidiranim kurikulumima u 2023. godini i to treninzi iz 3 oblasti - "Promocija i komunikacija s javnostima"; "Pisanje projekta – priprema projektne aplikacije", te "Upravljanje i razvoj članstva". Realizirali smo i radionicu o temi "Filantropija i namicanje sredstava". Istovremeno smo radili na pripremi setova materijala za edukacije koji uključuju i materijal za učesnike edukacija, te na dizajnu pomenutih dokumenata koji bi trebali biti unificirani. Na tome nastavljamo raditi.

3.2.4. Finansijska podrška u okviru programa otvorenog obrazovanja

Unutar programa otvorenog obrazovanja u 2024.godini uloženo je ukupno 38.927,87 KM što je za cca 30% manje nego što je uloženo u 2023.godini. Ulaganja su se odnosila na Podršku za razvoj programa OCD-a na Kiseljaku u od 24.857,83KM i Podršku za razvoj programa - Agora centar u iznosu od 14.070,00 KM.

Fond za inovacije u nastavi uz partnersku saradnju Međunarodnog udruženja Interaktivne otvorene škole Tuzla je i dalje aktivan, postoje raspoloživa finansijska sredstva, ali isti nije imao aktivnosti/poziva u proteklom periodu. Ranije preporuke grant tima su bile da se ovaj Fond zatvori, zbog kompleksnosti i vrlo neefikasnog djelovanja tima MIOS, zbog kojeg FTZ često ispada kao neodgovorna organizacija koja ne objavljuje rezultate podrške.

3.3. Program razvoja zajednice

U 2024 u okviru Programa razvoja zajednice, u fokusu su bile sljedeće aktivnosti:

- Podrška organiziranju na nivou malih/mjesnih zajednica
- Podrška razvoju MZ Kiseljak kroz koordiniranje inicijativa za održivi razvoj
- Izgradnja Centra za demokratiju i aktivno građanstvo u Tuzli
- Unapređenje transparentnosti i odgovornosti organizacija civilnog društva
- Umrežavanje i razvoj partnerstava, saradnja sa vlastima i institucijama

3.3.1 Podrška organiziranju građana kroz Mrežu aktivnih zajednica

FTZ je nastavila podršku procesu organiziranja zajednica u mjesnim zajednicama TK u partnerstvu sa Mrežom aktivnih zajednica (MAZ) prema zajednički razvijenom modelu. Rad na organiziranju zajednice odvijao se u okviru dva projekta "Naša zajednica je naša odgovornost" koji je finansiran od USAID-a, i "Jačanje lokalne demokratije u TK" podržan od BMZ i Freudenberg Fondacije.

Intervencija u okviru projekta "Naša zajednica je naša odgovornost" se odnosila na jačanje postojećih lokalnih grupa za razvoj, provedbu i širenje modela organiziranja zajednice. Tako je MAZ i u ovoj godini provodio model u 23 zajednice s područja TK gdje je kroz rad lokalnih grupa za razvoj (LGZR) uključeno više od 397 osoba, pri čemu je posebna pažnja stavljena na saradnju sa mjesnim zajednicama i uključivanju predstavnika marginaliziranih grupa (mladih, žena, nacionalnih manjina, osoba sa poteškoćama u razvoju i itd). U maju 2024. godine MAZ-u su pristupile 3 nove zajednice (Lukavac Mjesto, Sižje i Husino-Ljubače), a 3 stare zajednice su se povukle iz članstva.

S ciljem osnaživanja lokalnih grupa mentori MAZ-a su u 23 zajednice realizovali ukupno 67 edukativnih radionica i 17 sastanka s ciljem prenosa znanja u oblasti efikasnog organiziranja zajednice za predstavnike lokalnih grupa. Sve članice MAZ-a su izradile akcijske planove i pokazale visok nivo efektivnosti u realizaciji istih. Pregled mjesnih zajednica članica Mreže po gradovima TK prikazan je u tabeli:

Uporedo sa ovim procesom kroz projekat "Jačanje civilnog društva i demokratske kulture u TK" u proteklom periodu nastavljena je obuka predstavnika savjeta mjesnih zajednica o modelu organiziranja zajednice sa 9 općina u TK sa kojima su potpisani sporazumi o saradnji. U 2024. godini realizovane su 22 radionice, za pripadnike mjesnih zajednica iz 76 zajednica.

FTZ pruža i razvojnu podršku MAZ-u kroz članstvo u Upravnom Odboru. U januaru 2024. godine je održana sjednica UO, te je u ovom periodu završena restruktura organizacije, usvojen je novi Statut te je imenovana Skupština od 9 članova. Skupštinu čine predstavnici partnerskih organizacija, aktivista iz LGZR i Fondacije tuzlanske zajednice. Novim Statutom došlo je do promjene naziva i ukidanja pozicija u strukturi organizacije. Pozicija Generalnog sekretara se po novom Statutu zove Izvršni direktor, dok se UO briše i ovlasti preuzima Skupština udruženja.

Građanski forum: "Lokalni izbori – lokalna zajednica". S ciljem edukacije i jačanja demokratske svijesti u maju je realizovan i forum na temu Lokalnih izbora. Mreža aktivnih zajednica je 18. maja 2024. godine (Živinice, Hotel President) održala građanski forum na temu "Lokalni izbori - Lokalna zajednica" na kojem su učestvovali koordinatori lokalnih grupa za razvoj (13 učesnika: 10 muškaraca i 3 žene). Na forumu građana pod nazivom "Lokalni izbori - Snaga Lokalne Zajednice" razmatrali su demokratske principe i važnost nadolazećih lokalnih izbora. Ovaj događaj nije samo pružio priliku za dublje razumijevanje uloge lokalne vlasti u svakodnevnom životu, već i za istraživanje načina na koje naša aktivna participacija može oblikovati budućnost zajednice. Ova tema je aktuelna u ovom periodu s obzirom da je izborna godina u svakoj lokalnoj zajednici, ali i generalno u društvenom prostoru počinje

praviti neke negativne kontekste konkurencije i političke netrpeljivosti zbog čega ponekad dođe i do konfliktnih situacija u radu lokalnih grupa za razvoj.

Lokalni izbori nisu samo prilika za odabir političkih predstavnika; oni su ključni trenuci kada se čuje glas svakog pojedinca. Ishodi lokalnih izbora direktno utiču na stanje komunalne infrastrukture, ceste, parkove i zdravstvene usluge u našim zajednicama. Učešće na lokalnim izborima nije samo građanska dužnost, već i način da se osigura da naše potrebe i vrijednosti budu odražene u političkim odlukama. Osnovni zaključak je da su mjesne zajednice neophodne i nezamjenjive za uspostavljanje razvoja lokalne zajednice i kvaliteta života ljudi u njoj. Potrebno je kvalitetnije i dugoročnije zagovaranje i analiza zakona o lokalnoj samoupravi te načina na koji se instituti definišu i primjenjuju na JLS u TK i šire. Bez obzira na sve prepreke, aktivizam pojedinaca je pokretačka snaga u svakoj zajednici. Važno je raditi na pronalaženju takvih pojedinaca koji imaju snagu i kapacitet za mobilizaciju zajednice, utemeljeno jedino na altruističkim stavovima.

Druge saradnje i umrežavanje MAZ-a

- ostvarena finansijska podrška od Grada Tuzle za projekat Urban Eko Mob s ciljem ohrabriranja stanara etažnih vlasnika na aktivnije uključivanje u život zajednice.
- ostvarena saradnja i finansijska podrška od Udruženja Zukunft gestalten in Bosnien za podršku 2 ekološke inicijative u Gradu Tuzla (kao podrška projektu Urban Eko Mob)
- ostvarena saradnja kroz studijsku posjetu udruženja Teuta Tim iz Trstenika vezano za potencijalnu buduću saradnju vezano za ženski aktivizam.
- Učešće na PRAGG konferenciji u Mostaru u cilju razmjene pristupa razvoja lokalne zajednice i rada na mobilizaciji lokalnih resursa.
- Učešće u inicijativi Zelene transformacije na temu energetske siromaštva s ciljem davanja preporuka Gradu Tuzla za unapređenje strategije subvencija energetskih projekata.
- Učešće na radnom sastanku analize drafta Strategije o statusu civilnog sektora iniciran od strane Ministarstva pravde BiH. Sastanak je imao za cilj da se stavovi OCD-ova sa područja grada Tuzla prenesu stručnom timu, u kojem u ime civilnog sektora BiH učestvuje CPCD organizacija.

3.3.2. Razvoj mjesne zajednice Kiseljak (Grad Tuzla)

Razvoj mjesne zajednice Kiseljak zasniva na sveobuhvatnom pristupu razvoju zajednice, koji podrazumijeva visok stepen međusektoralne saradnje i uključivanje brojnih aktera u radna tijela i inicijative koje je potrebno efikasno koordinirati i povezati. Aktivnosti se realiziraju u skladu sa Strateškim planom za razvoj MZ Kiseljak i u saradnji s Lokalnom grupom za razvoj Kiseljak (LGRZ) i brojnim partnerskim organizacijama i institucijama u Gradu Tuzla. Zajedničke intervencije se rade u oblasti zaštite okoliša, unapređenja obrazovanja, socijalne zaštite i zapošljavanja. Projekat se provodi uz finansijsku podršku Freudenberg Fondacije i Njemačkog ministarstva za ekonomski razvoj i saradnju (BMZ).

Uloga LGRZ Kiseljak. LGRZ je članica MAZ-a i ima značajnu ulogu u razvoju svoje zajednice Kiseljak. Predstavnici LGRZ su u drugoj polovini 2024. godine realizovali ekološku inicijativu kroz projekat "Čist okoliš", uz podršku Fonda Kiseljak i NG građana - Studenac Ševar 3. Ovaj projekat riješio je pitanje oborinskih voda u naselju Ševar 3. Druge dvije inicijative su također podržane kroz Fond Kiseljak: projekat "Romi su aktivni" (UG "Evropski put Roma Tuzla") i projekat "Očuvanje romske kulture i tradicije" (UŽR Bolja Budućnost grada Tuzla). Iz oblasti društvene kohezije, podržane su dvije inicijative kroz Opšti fond: "Daj kulturi šansu" (NG Dramski klub – Slagalica), "Romi u 21. vijeku" (UG Evropski put Roma), a dvije iz oblasti ekologije "Uredjenje školskog dvorišta" (NG Vijeće roditelja OŠ Kiseljak) i "Izgradnja dječijeg igrališta" (OSKU Tunel).

Uvođenje primarne selekcije otpada u domaćinstva. Početkom godine u saradnji sa partnerima, Centrom za ekologiju i energiju i JKP Komunalac, izrađen je kalendar odvoza ambalažnog, miješanog i kabastog otpada za MZ Kiseljak, koji je distribuiran na kućne adrese mještana. U martu je urađen monitoring primarne selekcije otpada u domaćinstvima. Tom prilikom obiđena su 22 kućanstva te su građani dodatno informirani, podijeljeni savjeti o kompostiranju. Obilaskom domaćinstava utvrđeno je da građani vrše dobro razdvajanje otpada. Pojednim domaćinstvima je dat dodatni savjet i uputstvo na koji način da vrše razvrstavanje otpada. Sva domaćinstva koja su posjećena, a dobila su kompostere od FTZ, koriste ih i to veoma uspješno.

U saradnji sa mještanima naselja Jezero, FTZ je pružila podršku inicijativi grupe građana i Savjeta MZ Kiseljak za rješavanje problem nakupljanja otpada zbog niskog ekonomskog statusa. Dogovorene je postavljanje kontejnera i organizovan odvoz nakupljenog smeća. Inicijativu je dodatno podržalo 40 mještana.

Uspostavljanje sistema nadzora za održavanje čistoće i komunalnog reda. Na osnovu prethodne saradnje sa građanima, Gradskom upravom i nadležnim službama, te analize stanja divljih deponija u MZ Kiseljak, implementirane su mjere za trajno uklanjanje deponija:

- Građani su podnijeli inicijativu za bolji sistem odvoza otpada.
- FTZ je nastavila kampanju podizanja svijesti o pravilnom odlaganju otpada, distribuišući kalendar za odvoz otpada i poziv za prijavljivanje neodgovornog odlaganja.
- Snimljen je video koji poziva građane na očuvanje čistoće (<https://www.youtube.com/watch?v=HnNplyGERQM>).
- Grad Tuzla je ubrzao čišćenje deponija na području Kiseljaka, u sklopu priprema za Svjetsko prvenstvo u ribolovu 2025. Godine.
- FTZ je dala podršku za prevoz 400 volontera za učešće u velikoj ekološkoj akciji čišćenja obale jezera Modrac, koju je organizovalo Udruženje ribara "Smuđ" i Grada Tuzla, u aprilu 2024.
- Dogovoreno je postavljanje znakova upozorenja i info tabli na Kiseljaku, a sadržaj usaglašen sa Službom za komunalne poslove, Zavodom za urbanizam Grada Tuzla, te ekolozima Centra za ekologiju i energiju. Postavljanje istih je planirano za početak naredne godine.
- FTZ je angažovala ekološkog stručnjaka za novu analizu stanja divljih deponija, te je ustanovljeno da je smanjen broj ilegalnih deponija otpada na Kiseljaku. **U 2022. godini bilo je 63 identificirane ilegalne deponije, dok u 2024. godini ima oko 10 mikro deponija i jedno veće (u romskom naselju Jezero).** Planirane su daljnje mjere za očuvanje postignutih rezultata.

Planiranje/revizija akcionog plana sa aktivistima (LGZR). Tokom 2024. Organizovani su sastanci sa LGRZ u cilju refleksije na Akcionog plana razvoja MZ Kiseljaka i ostvarene rezultate projekta "Inkluzivni razvoj zajednice Kiseljak, za unaprjeđenje socijalno ekonomskog aspekta života građana, posebno Roma", kao i razgovor o nastavku saradnje na Kiseljaku. Radni sastanci sa predstavnicima LGZR i partnerskih organizacija (njih 14) imali su za cilj razvijanje interesa za nadogradnju saradnje na Kiseljaku kroz primjenu modela multisektoralnog partnerstva (MSP), a koje uključuje sistemski i formalizaciju saradnje između tri sektora, javnog, civilnog i privatnog. Zaključeno je da trenutni kapaciteti partnera nisu dovoljni za MSP pristup, te da je potrebno dodatno jačanje kapaciteta svih partnera i iskazivanje interesa putem formalnih pisama partnerstva.

Od januara do aprila 2024. godine. FTZ je vodila i radnu grupu u kojoj su čestvovali predstavnici službi Grada Tuzla i javnih poduzeća (JP „Komunalac“ i "Vodovod i kanalizacija"), s ciljem kreiranja prijedloga mjera za unaprjeđenje okruženja na Kiseljaku u cilju njegovog ekonomskog i društvenog razvoja. Mjere se odnose se na poboljšanje infrastrukture, energetske efikasnosti i informisanja poljoprivrednika o programima Grada Tuzla. U drugoj polovini godine nastavljeni su pregovori oko konkretnih aktivnosti i mjera koje mogu biti implementirane u naredne dvije godine (2025.-2027.), a koje bi sufinansirali donatori FTZ-a, BMZ i Freudenberg fondacija. Shodno tome, kerian je novi projektni prijedlog i isti je

upućen prema BMZ u decembru 2024., s fokusom na jačanje multisektoralnog partnerstva za zelenu i pravednu transformaciju zajednice.

3.3.4. Finansijska podrška u okviru Programa razvoja zajednice

Kroz Program razvoja zajednice u 2024.godini uloženo je 147.565,42KM. Bitno je naglasiti da se u prethodnim izvještajima, u sklopu Programa razvoja zajednice izvještavalo i za inicijative kroz filantropske fondove, ali je odlučeno da se te inicijative odvoje u zaseban program i izvještavaju kao „Program razvoja filantropije“, jer se iste realizuju na području cijele BiH, dok se Program razvoja zajednice realizuje isključivo na području TK.

Važno je istaknuti da je u ovoj godini zaprimljen skoro duplo manji broj aplikacija u okviru Fonda Volim Svoj Grad u odnosu na prošlu godinu (41-2024 /72-2023), što je rezultat velikog broja **odbijenih** aplikacija u prethodnim godinama. Demotivacija korisnika je svakako prisutna zbog ograničenja Fonda tj. nemogućnosti realizacije infrastrukturnih projekti, koji su najčešće najveći pokretači u zajednicama i ujedno i rezultat analize potreba u zajednicama.

Aktivisti koji se javljaju na Fond Volim Svoj Grad i Fond za aktivne zajednice često ističu da se njihove komšije i prijatelji daleko lakše i jednostavnije odazovu akcijama ako se radi o projektima koji su vidljivi na terenu i za opšte dobro su, kao što su dječija igrališta, društveni prostori, izletišta i slično. Pregled podrške je dat u donjoj tabeli:

Naziv fonda	Broj odobrenih projekata	Iznos podrške/KM
Podrška inicijativama u TK	30	131.291,20 KM
Fond Volim Svoj Grad	16	62.345,83 KM
Fond za aktivne zajednice - akcije u zajednici	8	20.000,00 KM
Podrška za razvoj programa - MAZ	3	41.445,37 KM
Fond Kiseljak	3	7.500,00 KM
Posebni programi podrške	10	16.274,22 KM
Opšti fond - Kiseljak	4	8.239,00 KM
Opšti fond-ad hoc donacije	6	8.035,22 KM
<i>Opšti fond</i>	9	11.408,22 KM
UKUPNO:		147.565,42 KM

3.4. Program filantropije

U 2024-oj godini, promovirali smo filantropiju širom BiH, ističući dosadašnje uspjehe FTZ, naglašavajući njen značaj za BiH društvo. Kroz ove aktivnosti motivirali smo različite donatore da zajednički ostvarimo veći uticaj u zajednicama u kojima djelujemo. Ostvarena su nova partnerstva s predstavnicima civilnog sektora iz cijele BiH, vlastima na različitim nivoima, javnim institucijama i poslovnom sektoru. Uključivanjem različitih aktera i šire zajednice u kampanje i projekte civilnog sektora osigurana su dodatna finansijska sredstva za nekoliko važnih društveno korisnih inicijativa. Time smo ne samo povećali vidljivost i doprinos udruženja u razvoju društva, već i dodatno afirmisali filantropiju kao ključni pokretač pozitivnih promjena.

3.4.1. Promocija filantropije

Tokom 2024 godine, organizovana je kampanja na području cijele BiH za podizanja svijesti o filantropiji, pod nazivom „**Ljudi filantropskog srca**“. U sklopu kampanje realizovane u septembru i oktobru 2024. godine, predstavljene su inspirativne priče 10 filantropa iz BiH koji svojim djelima mijenjaju zajednice. Kampanja je završila manifestacijom „**Dani filantropije**“ koja je realizovana u deset gradova BiH, okupivši preko 4000 učesnika kroz koncerte, edukativne i kulturne događaje, konferencije i forume. Sve aktivnosti su praćene medijskim nastupima, a aktivnosti su redovno predstavljene u javnosti putem društvenih mreža, što je povećalo vidljivost filantropije u cijelu jačanja povjerenja u civilni sektor i lokalne građanske inicijative za bolje uslove življenja u BiH. Širenje svijesti o filantropiji zahtijevalo je dosljednost, ali i raznolikost u pristupu, što se postiglo kroz partnerstva sa različitim OCD-a širom BiH. Korištenjem društvenih mreža i medija za dijeljenje priča o ljudima dobrog srca otvoren je širi dijalog o filantropiji i povećano učešće građana u događajima i akcijama za prikupljanje sredstava. Istovremeno, veći angažman privatnih kompanija dodatno je proširio utjecaj kampanje i povećao resurse za filantropske ciljeve. Društveni događaji stvorili su pozitivnu atmosferu i pojačali emocije vezane uz filantropiju, dok je kvalitetan sadržaj – od videa do inspirativnih priča – pokazao njen stvaran utjecaj. Iako nije moguće precizno izmjeriti domet tradicionalnih medija, brojne pozitivne reakcije građana potvrđuju da je promocija filantropije tokom 2024. godine postigla izvrsne rezultate.

DANI filantropije 2024

TUZLA

- 1.10. Filantropske igre | Plato Šlana Banja | 11:00 - 12:00
- 4.10. Stručni forum: Transparentnost i filantropija | Hotel Mellain | 14:00 - 17:00
- 4.10. Večer filantropije i dodjela priznanja | Hotel Mellain | 19:30 - 21:30

MOSTAR

- 30.9. Otkrivanje Murala prijateljstva | Osnovna škola Bartola Kešića | 13:00 - 14:00

TRAVNIK

- 26. i 27. 9. Staza humanosti | Travnički korzo | 17:00 - 20:30
- 29.9. Filantropska gala večer | Rodna kuća Ive Andrića | 18:00 - 21:00

ZENICA

- 26.9. Konferencija "Dobro u zajednici" | Hotel Zenica | 10:00 - 17:00

BRATUNAC

- 27.9. Filantropski koncert Rock škole | Gradski trg | 19:00 - 22:00

BANJA LUKA

- 26.9. Izložba i druženje učenika i korisnika Doma | Dom penzionera | 18:30 - 21:00
- 30.9. Druženje djece i korisnika Udruženja Duga | Vrtić "Lepa Radić", Gradiška | 08:30 - 10:30

MOSTAR

- 27.9. Večer filantropije | Hotel Emporia | 19:00 - 21:00

BIJELJINA

- 26.9. Večer filantropije, uz koncert grupe Elemental | Gradski trg | 19:00 - 21:00
- 29.9. Izložba likovnih radova "Mali filantropi" | Gradski park | 11:00 - 14:00

SARAJEVO

- 24.9. Kviz "Filantropija - šta je to?" | Caffe bar "Spica" | 20:00 - 21:00

MAGLAJ

- 30.9. Filantropsko druženje | Učionica mira | 11:00 - 13:00

Darujem zajednici koju volim doniraj.ba

USAID
RTV7
LJUDI filantropskog SRCA

3.4.2. Kampanje za namicanje sredstava

Kampanje potpomognute sredstvima USAID programa Snaga lokalnog. Krajem marta 2024. godine objavljen je javni poziv za OCD koje žele pokrenuti kampanje za namicanje sredstava na platformi Doniraj.ba i uz finansijsku podršku za pokretanje kampanje od FTZ-a kroz projekat "Naša zajednica je naša odgovornost", u sklopu USAID Snaga lokalnog. Od 11 prijavljenih, odabrano je 6 OCD-ova za podršku. U periodu od maja do avgusta 2024., prikupljeno je 60.766 KM za inicijative iz cijele BiH (Mostar, Teslić, Gračanica, Tuzla i Sarajevo). Svi projekti su uspješno završeni do kraja godine, a

direktno putem računa FTZ namaknuto je preko 17.000 KM. Ostala sredstva su uplaćena direktno OCD-ima koji su realizovali kampanju. Krajem oktobra 2024. godine otvoren je novi javni poziv za challenge grantove koji će se implementirati u 2025. godini. Pristiglo je devet prijava, a komisija je predložila podršku za pet organizacija, od kojih su tri usmjerene za podršku OCD-ima koje rade na pružanju pomoći građanima nastradalim u poplavama u Jablanici.

	Naziv Kampanje	Iznos namaknutih sredstava KM FTZ	Ukupna sredstva**	Broj don.ukup.
1	Trčimo istom stazom Škola atletike Mostar	4.100	7.309	37
2	Kutak za međugeneracijski trenutak PJZ Ilidža	567	8.010	35
3	Spasioci trebaju prevoz GSS Tuzla	6.679	27.501	140
4	Omladinski nukle vrt Teslić	1.015	5.021	18
5	Zajedno završimo naš stadion Škahovica	246	7.966	12
6	Food Fair Tuzla	5.005	5.005	11
	<i>Ukupno</i>	17.612	60.812	253

Tabela 2.) Pregled namaknutih sredstava kroz USAID "challenge grant" za kampanje

** ukupna sredstva namaknuta i posredstvom online i ŽR organizacija nosioca kampanja

Samostalne kampanje na Doniraj.ba. U 2024., na platformi Doniraj.ba, pored gore prezentiranih, još je bilo aktivno 6 kampanja, od kojih su 3 započete u prošloj godini, ali su imali donacije pristigle u 2024.godini*.

	Ostale kampanje	Ukupno namaknuta sredstva	Broj donatora
1	<i>Centar za demokratiju</i>	<i>68.340</i>	<i>6</i>
2	<i>Zdrav osmjeh za sve</i>	<i>7.739</i>	<i>52</i>
3	<i>Srce za šapu (2023)*</i>	<i>6.828,49</i>	<i>84</i>
4	<i>Vive žene</i>	<i>790</i>	<i>4</i>
5	<i>Za sretne šape Kaknja (2023)*</i>	<i>1.116</i>	<i>5</i>
6	<i>I ti možeš biti ta osoba (2023)*</i>	<i>5.000</i>	<i>1</i>
7	<i>Rastimo zajedno</i>	<i>5.735</i>	<i>10</i>
	Ukupno	95.548	162

Tabela 3.) Samostalne kampanje na doniraj.ba

Među ostalim kampanjama koje su izdvojene: Srce za šapu, Vive žene i Za sretne šape Kaknja koje nisu projektne kratkoročne kampanjem nego je aktivnost podrške organizaciji koja je sa aspekta roka srednjoročna.

3.4.3. Razvoj filantropskih fondova

Dobrovoljni fond Mensur i Jasmina Alić. U prvoj polovini 2024. godine započela je realizacija [10 projekata koji su podržani tokom prethodne godine](#). Svi su uspješno implementirani i izvješteni. Krajem septembra 2024. godine raspisan je novi javni poziv, na koji je pristiglo 18 aplikacija, od kojih je 12 projekata dobilo podršku. Svečano potpisivanje ugovora održano je u decembru 2024. godine. Fondacija održava redovan kontakt s filantropima fonda, čime se osigurava kontinuirana podrška i

saradnja. Podržano je [11 projekata](#) koji su zadovoljili minimalan bodovni prag od 60 bodova u ukupnom iznosu od 28.500 KM.

Fond za stipendiranje “Prometej”. U oktobru 2024., raspisan je javni poziv za Filantropski fond Prometej. Komisija sastavljena od osnivača je donijela odluku da podrži 4 stipendista od 21 prijavljenog kandidata. Fond je imao više prijava nego ranijih godina, a iznos raspoloživih sredstava je bio preko 10.000 KM.

Fond zadužbine se povećao za iznose koje su donirali zaposlenici FTZ-a, dok je **Fond solidarnosti** je ostvario prihod iz donacijskih kutija koje su postavljene u tržnim centrima Bingo u TK na sedam lokacija. Krajem godine, ponovo je odobreno postavljanje donacijske kutije na Međunarodnom aerodromu Tuzla. Ove metode direktnog prikupljanja brzo raspoložive gotovine dokazuju svoju efikasnost i kroz postavljanje istih na društvene događaje, poput Food Faira, koji je u samo dva dana prikupio preko 3.000 KM

	Fond	Namaknuto u mj. 2024.god. KM	Trenutni iznos sredstava u fondu KM	Broj donatora
1	Prometej	2.270,00	10.330,00	23
2	Zadužbine	2.230,00	2.230,00	20
3	Solidarnosti	10.521,35	9.284,03	
4	Fond Mensur Alić	30.000,00	0,00	1
	Ukupno	45.021,35	21.844,03	44

Tabela 1.) Pregled raspoloživih sredstava u filantropskim fondovima

3.4.4. Načini doniranja

Najveći broj donacija je tokom 2024. došao putem žirlnih uplata (trajni nalog uposlenika za Fond zadužbine), te je tako ostvaren i najveći priliv sredstava. Online alat za doniranje je također imao veliki broj uplata, ali su uplaćivana sredstva manja, pa je priliv tim putem ostao manji. Veliki dio online donacija imaju karakter anonimnih donacija, što za FTZ predstavlja izazov kako komunikacijski tako i operativno, u smislu kontrole porijekla novca i dobivanja donacija od neprovjerenih i nepoznatih donatora.

vrsta upl.	br donacija	Iznos donacija
Blagajna	23	16.293,75
ŽR	259	81.854,90
Online	272	20.953,59
ukupno	554	119.102,24

Tabela 5.) U tabeli je vidljivo da je najviše online uplata ali da po iznosu žiralne uplate dominiraju

Razvoj platforme za donacije Doniraj.ba i integracija sa bazom donatora. FTZ je tokom cijele 2024. bila u procesu razvoja i unapređenja platforme kako bi bila u skladu sa novim tehnološkim rješenjima, ali i kako bi se unaprijedio sadržaj za potencijalne donatore kampanja. Nadogradnja platforme se realizuje u saradnji sa IT firmom Promotim iz Sarajeva, ali je tokom procesa dodatno realizovana integracija sa bazom donatora Salesforce, koja je izrađena od IT firme Echo iz Tuzle. Na stranici su kreirane i dvije poddomene gdje se promoviše lista transparentnih organizacija, te kampanja za

promociju filantropije "Ljudi filantropskog srca". Nova stranica Doniraj.ba, je puštena u funkciju u oktobru 2024. godine. Stranica nije imala većih poteškoća nakon lansiranja, osim integracije sa Bazom donatora, te nekih manjih tehničkih primjedbi koje se ispravljaju redovno.

U okviru stranice je uveden novi sistem prijavljivanja organizacija, koji omogućava klasifikaciju njihove transparentnosti kroz sistem zvjezdica transparentnosti. Nova platforma je pružila i dodatne funkcionalnosti, poput predefiniраних iznosa donacija, kalkulacije provizije i sličnih opcija. Iako su osnovne funkcionalnosti razvijene, puna implementacija platforme još uvijek nije završena. Za maksimalnu učinkovitost, potrebno je sprovesti jedinstvenu obuku od strane providera.

Donacijske kutije. Prvi put od početka korištenja donacijskih kutija iznos prikupljenih sredstava je premašio 10.000 KM. Uspjeh donacijskih kutija pokazuje važnost njihove pravilne lokacije u prometnim objektima, čime se maksimizira prikupljanje sredstava. Ova metoda direktnog prikupljanja brzo raspoloživih sredstava se treba uzeti u obzir kada se žele namaknuti sredstva za krizne situacije. Sredstva se iz svakog objekta preuzimaju dva puta godišnje, a po potrebi i češće.

3.4.5. Dijaspора filantropija

Partnersko udruženje Zukunft Gestalten Bosnien (ZGB) koje je onovano u cilju razvijanja dijaspora filantropije u saradnji sa FTZ, trenutno nema dovoljno ljudskih kapaciteta za dalji angažman u oblasti dijasporske filantropije. Ipak, vrijedi istaknuti kampanju pokrenutu na Betterplace web platformi u Njemačkoj za prikupljanje sredstava za Centar za demokratiju u Tuzli, koja je do sada prikupila 20.800 eura od 19 donatora, od čega je jedna donacija iznosila 20.000€ od njemačkog donatora iz Freudenberg fondacije. Iako će ZGB vjerovatno nastaviti s radom i u 2025. godini, potrebno je razviti nove inicijative kako bi se ova organizacija efikasnije iskoristila za dalji razvoj filantropije.

3.4.6. Podrška iz lokalnih izvora

U 2024. godini, značajno je smanjen priliv sredstava iz lokalnih izvora u odnosu na prethodne dvije godine.

Tip donatora	Iznos novčanih donacija KM			Broj donatora			
	Godina	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Pojedinci		57.677	179.775	60.365,09	579	4.119	304
OCD		10.794	3.697	12.755,83	25	5	4
Preduzeća		47.752	195.039	11.185,00	85	132	19
Javni budžet		29.221	65.839	24.275,00	3	14	6
Ostalo, kutije		24.936	9.242	10.521,35	4	35	14
Ukupno		170.379	453.592	119.102,24	696	4.305	347

3.4.7. Finansijska podrška kroz program filantropije

Kroz Program razvoja filantropije ukupna finansijska podrška u 2024.godini iznosi 529.485,41 KM. Program razvoja filantropije realizuje se na području cijele BiH, te je usmjeren na podizanje svijesti građana o važnosti i uticaju filantropije, važnosti transparentnog i odgovornog djelovanja u javnom i civilnom sektoru, te na pružanje podrške OCD-ima i neformalnim grupama građana u prikupljanju sredstava za njihove inicijative pokretanjem filantropskih kampanja.

Podrška inicijativama kroz filantropske fondove		529.485,41 KM
Fond za JU Srednja muzička škola "Čestmir Mirko Dušek" Tuzla	1	3.999,00 KM
Fond za stipendiranje studenata Prometej	4	7.200,00 KM
Fond za razvoj filantropije - fundraising kampanje	12	59.076,97 KM
Fond za razvoj filantropije - standardi TO	10	48.749,99 KM
Fond za razvoj filantropije - Dani filantropije 2024	6	58.584,00 KM
Dobrovoljni fond Mensur i Jasmina Alić	12	28.469,40 KM
Filantropske kampanje na doniraj.ba	3	321.501,13 KM
Fond solidarnosti	5	1.904,92 KM

3.4.8. Inicijativa za jačanje povjerenja kroz transparentno i odgovorno djelovanja OCD

Krajem februara 2024. godine održane su druge u nizu online konsultacija sa OCD iz BiH na temu jačanja transparentnog i dogovornog djelovanja OCD-a. Tokom konsultacija predstavljeni su Standardi transparentnosti i odgovornosti (STO) za OCD u BiH, koje su dobro prihvaćene od strane svih učesnika. Predstavnici OCD su iskazali spremnost da potpišu Izjavu o prihvatanju inicijative za jačanje transparentnog i odgovornog djelovanja. Do sada je potpisano 15 izjava, a cilj je uključiti najmanje 50 OCD-a iz BiH. Kako bi se olakšalo razumjevanje standarda i prihvatanje istih, to je i kreirano web mjesto na platformi Doniraj.ba, gdje se OCD mogu registrovati, izvršiti samoprocjenu putem ovih standarda, prihvatiti iste i dospjeti na Listu transparentnih organizacija (ukoliko označe da to žele).

U cilju promocije STO, 4. oktobra 2024. godine, FTZ je održala Stručni forum za OCD-e iz cijele BiH na temu "Transparentnim i odgovornim radom gradimo povjerenje i jačamo filantropiju", a prisustvovali su predstavnici 23 OCD-a. Tokom foruma, tim FTZ-a predstavio je platformu Doniraj.ba i [Listu transparentnih organizacija](#), te pozvao organizacije da se prijave, izvrše samoprocjenu i preuzmu zvijezdu transparentnosti. Na kraju 2024-te godine na Listi transparentnih organizacija je bilo prijavljeno 47 organizacija, a očekuje se povećanje broja prijavljenih u narednom periodu.

3.4.9. Edukacije i umrežavanje u polju filantropije

Edukacije za OCD iz oblasti filantropije i namicanja sredstava. Edukacija na temu „Filantropija i fundraising“, FTZ je održala u maju 2024. godine, sa predstavnicima šest OCD koje su dobile podršku za pokretanje kampanje na platformi Doniraj.ba. Pod vodstvom Mladenke Majerić, učesnici su stekli nova znanja i vještine kroz grupnu obuku i individualne radionice, među kojima se ističe saradnja s Gorskom službom spašavanja (GSS). Osim grupne edukacije, organizovane su bilateralne radionice s pojedinim organizacijama, pružajući ciljanu podršku prilagođenu njihovim specifičnim potrebama. Individualna savjetovanja, koje je realizovao tim za filantropiju, omogućila su grantijima da steknu ključne vještine za buduće savjetodavne i edukacijske aktivnosti u oblasti fundraisinga.

IV PROGRAMSKI I INSTITUCIONALNI RAZVOJ

4.1. Upravni odbor i donošenje odluka kroz uključivanje građana

Upravni odbor FTZ je radio u sastavu od 7 članova. U 2024. godini održane su tri sjednice Upravnog odbora, od kojih su dvije redovne i jedna vanredna Evidencija svih održanih sjednica sa Dnevnom redom i donesenim odlukama se nalazi u Prilogu 2, ovog izvještaja.

Članica UO Vlasta Marković učestvovala je u Komisiji za dodjelu grantova iz Fonda za aktivne zajednice. U Savjetodavnoj komisiji za poduzetničke inicijative učestvovali su članica UO Selma Jhić, u svojstvu i predsjednica komisije, i član Amir Azabagić. Članica Svjetlana Mujezinović je učestvovala u komisiji za dodjelu grantova iz Filantropskog fonda Mensur i Jasmina Alić.

Komisije za dodjelu grantova. U proces donošenja odluka o finansijskoj podršci inicijativama građana i organizacija civilnog društva, učestvovalo je ukupno 105 osoba raspoređenih u 9 komisija za dodjelu grantova. Članovi i članice komisija su građani različitih zanimanja, profesija, uzrasta i spola koji dobrovoljno sudjeluju u donošenju odluka i odlučivanju u dodjeli sredstava. Komisije su opunomoćene od strane UO FTZ-a na mandat od dvije godine, osim komisija iz Fonda za mlade koje su opunomoćene na godinu dana. Komisije pri Fondu za mlade, odnosno Odbori Omladinskih banaka su ujedno i najbrojnije komisije koje pored odlučivanja o podršci inicijativama mladih volonterski učestvuju u nizu različitih aktivnosti i događaja od interesa za mlade. Proces donošenja odluka odvijao se transparentno, demokratski po unaprijed utvrđenim kriterijima za svaki fond.

Izvršni tim. U implementaciji aktivnosti u 2024. godini, tim FTZ je sa 22 osobe došao na 19 osoba. Jedna osoba je boravila na porodiljskom odsustvu od juna do decembra 2024. Sklopljeno je 18 ugovora o djelu sa različitim saradnicima za konkretne zadatke i aktivnosti na projektima. Dvije osobe su napustile tim zbog drugog zaposlenja (juni i oktobar 2024.). Ukupno je 5 osoba bilo u statusu volontera za provođenje specifičnih i kratkoročnih volonterskih aktivnosti.

4.2. Edukacija osoblja i saradnika

U skladu sa planom edukacija i stručnog usavršavanja osoblja FTZ, 18 osoba upućeno je na 37 različitih edukacija, treninga, konferencija i studijskih posjeta tokom 2024. Godine od kojih su najznačajnije:

- Trening Amica Educa „Timski rad i uspješna komunikacija u timu“; **Albina B, Edin S.**
- Trening “Administracija i ljudski resursi”; **Amila S.**
- Trening o kreiranju i evaluaciji javnih politika, Institut KULT o, **Emina K.**
- Trening „Finansijski menadžment za mlade poduzetnike“; **Belma S., Jasmina P.**
- Trening “Lab za mentalno zdravlje mladih”; Youth Bank International Training. **Belma S.**
- Trening "MSP Basic Training"; **Jasna J., Sabina S.Ć.**
- Trening “Administracija i ljudski resursi”; **Merima G.**
- Trening “Poduzetništvo” Fruška Gora, Srbija; **Jasmina P.**
- Trening “Marketing obrazovnih ponuda”, dVv Sarajevo; **Melika M., Nerma S.**
- Trening “Vještine upravljanja timom”; **Nerma S.**
- Predavanje na temu “ESG (Environmental, Social, and Governance)”; **Sabina S.Ć.**
- Radionica “Program prekogranične saradnje: Priprema prijedloga projekata”; **Sabina S.Ć.**
- Radionici “Energetska sigurnost građana Tuzle” Zelena transformacija, Melika M.
- Strateško planiranje FTZ 2025.-2029. **Albina B, Amila S., Amila Č., Edin S., Emina K., Ismet S., Vera Đ., Jasna J., Merima G., Dario H., Jasmina P., Miren A., Nerma S., Sabina S.Ć., Tarik B.**

Obaveza je svakog uposlenika FTZ da putem izvještaja predstavi korist od treninga, stečena znanja i kako će ista primjeniti u radu. Finalni rezultat edukacije se ocjenjuje na godišnjoj evaluaciji rada.

4.3. Umrežavanje sa drugim organizacijama civilnog društva i donatorima

U skladu sa programskim razvojem i potrebom da ostvarimo što veću saradnju i partnerstva u BiH i Evropi, sa OCD-evoima koje se bave sličnim ili istim oblastima, to su zaposlenici FTZ-a učestvovali na sljedećim konferencijama, diskusijama i studijskim posjetama:

- Konf. "Kritička ekologija u BiH: O otpadu, ekološkom nasilju i ekološkoj pravdi", RLS; Edin S.
- Panel diskusija "Grad za ljude ili grad za automobile" NVO Front slobode i CEE, Edin S.
- Konferencija MIOS „Vizija obrazovanja – svako dijete može uspjeti“ i dr. **Edin S.**
- Konferencija "Liderstvo, vještine i poslovi budućnosti", **Ismet S.**
- Konferencija "Filantropija u teoriji i praksi"; **Ismet S.** Tarik B, Jasna J.
- Konferencija "Sistemska filantropija: Pravni okvir i mogućnosti u BiH", Tarik B., Ismet S.
- Regional Youth Lab for Europe, Albanija; **Belma S.**
- Konferencija "Investiranje u obrazovanje odraslih: temelj za uspješno društvo"; **Nerma S.**
- Studijska posjeta Sedmica demokratije Almedalen, Švedska; **Belma S.**
- Studijska posjeta "Elevator pitch" Sremska Mitrovica, Srbija; **Ismet S., Jasmina P.**
- Studijska posjeta Osijek, Hrvatska; **Amila Č. Andrijana Č., Ismet S., Tarik B.**
- Studijska posjeta "Konektor 2024" Prag, Češka; **Ismet S.**
- ECFI study visit/UKCF Annual conference York, Velika Britanija; . **Dario H.**
- Studijska posjeta uspješnim poduzetnicima, Sremska Mitrovica, Srbija; **Jasmina P.**
- Studijsko putovanje "Biciklistička staza uz Jezero Modrac" Brugg, Švicarska; **Sabina S.Č.**
- Studijska posjeta- 40. godišnjice Freudenberg fondacija, Weinheim, Njemačka; **Vera Đ., Jasna J., Sabina S.Č.**

4.4. Saradnja sa međunarodnim donatorima i vlastima

U 2024. godini, FTZ je održala saradnju sa dugogodišnjim donatorima, kao što su Freudenberg fondacija za period 2020-2024 i Međunarodni Olof Palme Centrom za period od 2020-2024, koji se odnose na finansiranje opštih troškova FTZ-a. Nastavljena je realizacije projekta inkluzije Romskog stanovništva na Kiseljaku, koju sufinansira Freudenberg fondacija i Njemačko savezno ministarstvo za ekonomski razvoj i saradnju na period od 2021-2025.

Isti donatori, Freudenberg fondacija i Njemačko savezno ministarstvo za ekonomski razvoj i saradnju, odobrili su novi projekat pod nazivom „Jačanje civilnog društva i demokratske kulture u Tuzlanskom kantonu“ na preod od 1.7.2022. do 31.12.2025. Projekat se realizira u saradnji sa Mrežom aktivnih zajednica, a ukupna njegova vrijednost je 983.385 €.

Projekat "Naša zajednica je naša odgovornost", koji je odobrio USAID u avgustu 2020., je bio u trećoj godini implementacije do septembra 2023. Projekat se nastavlja do septembra 2025. godine. Do kraja godine, poslan je zahtjev za produženje projekta do decembra 2025., imajući u vidu da je vrijednost dolara bila visoka, te su određena sredstva tokom proteklih godina ušteđena.

Treća komponenta ovog projekta je u 2024. obuhvatila veliki broj aktivnosti koji se tiču jačanja povjerenja u filantropiju u BiH, pokretanje inicijative za transparentno i odgovorno poslovanje OCD-eova u BiH i unapređenje on-line platforme za grupno finansiranje projekata, Doniraj. U okviru ovih aktivnosti, napravljen iskorak u radu FTZ kroz uspostavljanje saradnje i partnerstva sa različitim OCD u BiH koje bi se priključili široj platformi za razvoj filantropije.

Razvoj partnerstava, saradnja sa vlastima i institucijama. U ranijim godinama potpisani su sporazumi o saradnji sa općinama/gradovima s područja Tuzlanskog kantona: Tuzla, Gradačac, Lukavac, Živinice, Kalesija, Čelić, Kladanj, Teočak i Srebrenik. Sporazumi su potpisani na vremenski period od decembra 2022. godine do decembra 2025. godine. Na osnovu istih, dobivena je finansijska podrška od pćine Kladanj i Grada Srebrenika, te Grada Živinice. Saradnja se realizuje u okviru projekata "Jačanje civilnog

društva i demokratske kulture u TK" i "Naša zajednica je naša odgovornost", a sufinansiranje iz budžeta se usmjerava na podršku lokalnim inicijativama.

Tokom 2024. godine, započeti su pregovori sa Vladom TK i trajali su tokom cijele godine, kada je dogovoreno sa Ministarstvom privrede TK, da će se uputiti inicijativa prema Vladi TK za podršku izgradnji Centra za demokratiju i aktivno građanstvo, što je i učinjeno. U inicijativi je obrazloženo da je uspostavljanje ovog Centra u skladu sa Strategijom razvoja TK, te je i naveden u jednoj od mjera. Inicijativa je razmatrana na Sjednici Vlade TK u decembru, te je u sklopu rebalansa budžeta, odlučeno da se sredstva koja je Ministarstvo privrede TK planiralo za podršku FTZ Centru, usmjere na socijalna davanja. Očekujemo usvajanje budžeta za 2025. godinu, te nakon toga možemo znati koje su nam opcije za finansiranje u narednoj godini, što je eventualna prijava na javni poziv Ministarstva privrede TK ili dodjeljivanje novca sa neke od postojećih budžetskih linija.

Pored navedenih, posebna saradnja je ostvarena sa Gradom Tuzla na realizaciji projekata Razvoj zajednice Kiseljak, kao i projekta "Jačanje civilnog društva i demokratske kulture u Tuzlanskom kantonu" gdje je posebna pažnja stavljena na izgradnju Centra za demokratiju i aktivno građanstvo.

4.8. Promocija civilnog sektora i FTZ aktivnosti

4.8.1. Promocija filantropije na nivou cijele BiH

U 2024. godini, promotivne aktivnosti Fondacije tuzlanske zajednice bile su primarno usmjerene na podršku razvoju filantropije u Bosni i Hercegovini, ističući njezinu važnost za civilno društvo ali i na podršci realizaciji drugih aktivnosti koje je Fondacija provodila. Osim filantropije, ovi napori bili su usmjereni i na podizanje svijesti o građanskoj participaciji u demokratskim društvima i pitanjima kao što su važnost cjeloživotnog učenja, značaj podrške unapređenju vještina lidera u civilnom sektoru, mobilizacija lokalnih resursa za održivi razvoj, podrška stvaranju povoljnog okruženja za mlade te poticanje suradnje između civilnog, javnog i poslovnog sektora, uz unapređenje demokratskih načela. Različite metode offline i online promocije rezultirale su povećanjem broja aplikacija u grant programu i brojem donatora, što ide u prilog tvrdnji da je promocija filantropije i programa FTZ imala dobar efekat, te da su aktivnosti bile vidljive i javnosti.

Iako je teško precizno odrediti tačan doseg i učinak dijeljenog sadržaja, važno je istaknuti da je FTZ tokom godine više od 220 puta bila prisutna na različitim medijskim platformama, uključujući vlastitu web stranicu i u različitim formatima, uključujući gostovanja, članke na portalima i novinsko izvještavanje. Također, preko 250 objava plasirano je na vlastitim društvenim mrežama Fondacije. Sadržaj koji je dijeljen na ovim platformama postigao je impresivan doseg i angažman.

U 2024. godini fokus je bio na širem promoviranju kroz različite medijske i komunikacijske kanale kao što su vanjsko oglašavanje, televizija, radio, online mediji i promocije temeljene na događanjima.

Poseban aspekt ove godine u suradnji s medijima bio je strateški pristup, uz profesionalno izrađeni sadržaj u različitim formatima. Vidljivost Fondacije i promocija civilnog sektora bili su istaknutiji u medijima koji pokrivaju više regija u zemlji, kao i na nacionalnoj i regionalnoj razini.

4.8.2. Kampanja "Ljudi filantropskog srca"

Pored navedenoga, PR tim je u okviru projekta „Naša zajednica je naša odgovornost“ direktno radio na osmišljavanju i realizaciji kampanje podizanja svijesti javnosti o filantropiji pod nazivom „Ljudi filantropskog srca“, te organiziranje događaja u okviru manifestacije „Dani filantropije“ u Tuzli, koja je realizovana po drugi put u BiH, u saradnji sa šest partnerskih organizacija (putem grantova) u 10 gradova u BiH.

U septembru 2024., realizovana je druga po redu kampanja “Ljudi filantropskog srca” okrunjena manifestacijom “Dani filantropije”, koja je održana 4.10.2024. U fokusu je bilo podizanje svijesti javnosti u BiH o filantropskim naporima kroz plasiranje promotivnih priča i organizaciju javnih događaja. Serijal priča o dobrim ljudima iz BiH i ove je godine imao za cilj podstaknuti druge na dobra djela i donijeti dobro u javni diskurs opterećen negativnim vijestima iz hronike. S druge strane, organizacija događaja od strane FTZ i drugih organizacija u BiH, je doprinijela povezivanju ljudi u zajednicama sa civilnim sektorom u svojim gradovima i tako doprinijeli rješavanju lokalnih problema. Koncerti, različiti događaji za djecu, konferencije i diskusije na temu namicanja sredstava, mobiliziranja resursa i transparentnosti stavili su fokus na snagu lokalnih zajednica i dostupne resurse u njima, kao osnov za početak rješenja različitih problema u društvu. Promocijom filantropije, Fondacija je nastavila podizati svoju vidljivost na području cijele BiH.

4.8.3. Kanali promocije

U 2024 godini Fondacija je koristila širok dijapazon kanala komunikacije, kako bi dosegla što veći broj potencijalnih korisnika usluga Fondacije, ali i kad je riječ o promociji filantropije dosegla što veću vidljivost u BiH. U skladu s tim svoje sadržaje (priče, pozivi za medije, saopštenja za javnost, fotografije, vizuali, bilbordi, promo spotovi, radio jinglovi itd.) Fondacija je plasirala posredstvom kanala komunikacije kao što su: web stranica FTZ, društvene mreže FTZ, TV stanice, radio stanice, internet portali, outdoor mjesta za oglašavanje, javni događaji.

U 2024. godini, promocija Fondacije vršila se putem sljedećih web stranica (koje su u vlasništvu Fondacije): www.fondacijatz.org; www.doniraj.ba; <https://filantropijabih.doniraj.ba/>; <https://www.ocdstandardbih.doniraj.ba/>; www.vitalniznaci.ba; <https://prometej.doniraj.ba/>

U 2024. godini na web stranici je objavljeno ukupno **50 članaka**, od čega je **13 uspješnih priča** o korisnicima Fondacije i ambasadorima u Programu filantropije, dok su **37 članka** pripadala kategoriji vijesti. Pored ovoga, pozivi su redovno objavljivani na podstranicama Fondacije (fondovi, programi, poslovi), čime smo nastojali olakšati pristup ključnim informacijama za korisnike.

Tokom 2024. godine glavna web stranica FTZ je zabilježila **61.323 pregleda**, što predstavlja pad u odnosu u odnosu na 2023. godinu, kada je taj broj iznosio 75.000. Razlog nalazimo u činjenici da su priče o filantropima sa društvenih mreža direktno linkovane na poddomenu na doniraj.ba. Ukupan broj angažovanih posjetilaca u 2024. godini iznosio je **17.350**, a većina njih dolazila je putem društvenih mreža i internet tražilica. U odnosu na prethodnu godinu, ali i značajan broj posjetilaca je došao i direktno na web stranicu kroz browser, što ranijih godina nije bio slučaj. Korisnici koji su na stranicu dolazili putem tražilica provodili su najduže vremena na stranici (u prosjeku **1 minut i 58 sekundi**), dok je su se posjetioci koji su došli sa društvenih mreža na web stranici zadržali u prosjeku samo **14 sekundi**. Vrijeme koji korisnici provode na web stranici se smanjilo u odnosu na prošlu godinu.

Web stranica www.doniraj.ba je adresa donatorske platforme, na kojoj se objavljuju sve kampanje prikupljanja sredstava za društveno korisne projekte i akcije. U 2024. godini je na ovoj stranici zabilježeno **23,242** pregleda, a broj posjetilaca koji su posjetili stranicu je iznosio **7.001**. Najveći broj posjetilaca je došao sa društvenih mreža (oko 2.400), dok je nešto manji broj došao direktno na stranicu (2.100). Posjetioci koji su došli direktno na stranicu zadržali su se tri puta duže (minut i 27 sekundi) od onih koji su posrednim putem posjetili stranicu (24 sekunde), što indicira da se radilo o posjetiocima koji su putem stranice napravili donaciju. U prosjeku su se posjetioci na stranici zadržali 46 sekundi (najduže su se zadržali u februaru i avgustu – minut i 45 sekundi). Krajem 2024. godine stranica je dobila dugo očekivani upgrade, odnosno vizuelno i funkcionalno osvježanje koje stranicu čini privlačnijom i efikasnijom za upravljanje.

Facebook je i tokom 2024. godine ostao najvažnija i najefikasnija društvena mreža za komunikaciju Fondacije tuzlanske zajednice s javnošću, budući da je i dalje najpopularnija platforma u Bosni i Hercegovini. Broj pratilaca naše stranice porastao je sa 13.300 u 2023. na **13.999** u 2024. godini. FB objave redovno prate kvalitetne fotografije, sažeti opisi i linkovi ka relevantnim sadržajima na web stranici FTZ-a.

Tokom 2024. godine na FB stranici je objavljeno ukupno 137 postova, koji su ostvarili ukupno **1.360.771** pregleda (Views), a doseglo je publiku od oko **575,5 hiljada** posjetilaca (Reach). Najveći broj pregleda je došao od plaćenih oglasa (čak 77 posto). Našu FB stranicu posjetilo je **41.159** korisnika, što je u odnosu na 2023. godinu smanjenje od 10 %. Ubjedljivo najviše pažnje je privukao sadržaj u sklopu kampanje "Ljudi filantropskog srca" koja je u nešto više od mjesec dana imala doseg od oko 630 hiljada korisnika. Individualno, najveći doseg je imala objava o završenom događaju „Zemlja filantropija“, koja je sama imala 198 hiljada pregleda, a dosegao je 83 hiljade jedinstvenih korisnika. Izvan kampanje, najveći doseg su imali FVSG i FM pozivi koji su bili plaćeni. Od objava koje nisu plaćene najviše pažnje je privukla objava o novom krugu Fonda Mensur i Jasmina Alić, kao i objava o uspješno završenoj nabavci službenog automobila za centar za socijalni rad Tuzla.

Mlade osobe nas više prate putem **Instagram** profila koji je sa 1.400 pratilaca u 2023. godini porastao na **1.706** u 2024. godini. Broj pregleda na ovoj društvenoj mreži je iznosio **336.466** (Views), dok je sadržaj dosegao (Reach) **143.083** korisnika. U odnosu na isti period prethodne godine, došlo je do povećanja od 126 posto. Sadržaj koji je privukao ubjedljivo najviše pažnje je objava Mirze Mustafagića o uspješno okončanim radovima na Dnevnoj bolnici na UKC-u.

FTZ LinkedIn je i dalje nova i nedovoljno praćena društvena mreža, koja za razliku od 2023. godine kada je imala 448 pratilaca, trenutno ima 511 pratilaca. Angažman uprave i menadžmenta, ali i zaposlenika FTZ je i dalje veoma slab na ovoj mreži, što zasigurno ometa organski rast stranice, budući da je jedini način da se promet poveća povećanje ličnog brendinga na ovoj poslovnoj mreži.

Tradicionalni mediji. Vidljivost Fondacije se u medijima tokom 2024. godine održala na približno istom nivou kao i u 2023. godini, budući da je i tokom ove godine kampanja podizanja svijesti o filantropiji u medijima bila promovirana na strateški način, kroz komercijalnu saradnju, koja je u ovoj godini iznosila nešto manje od 15.000 BAM za preko 1000 emitovanja FTZ promotivnih sadržaja. S druge strane, mnogobrojne aktivnosti organizovane s ciljem povećanja vidljivosti filantropije usmjerile su pažnju medija na Fondaciju, intenzivnije prateći aktivnosti i onda kada saradnja nije bila komercijalna. Ostatak aktivnosti i događaje FTZ su najviše pratili web portali, uglavnom lokalni i uglavnom prenoseći sadržaje koje je PR tim pripremio i plasirao putem saopštenja ili objavom na FB. Najviše medijske pažnje dobili su sadržaji pripremljeni od strane PR tima, a koji su se ticali kampanje "Ljudi filantropskog srca", čija je kruna bila manifestacija "Dani filantropije". Ove sadržaje (pozive, saopštenja, press konferencija, video formati i sl.) bili su plasirani na BHRT-u, N1, FTV, Radio Sarajevo, Radio Kameleon, RTV 7, RTVTK, TVSA, TNT radio i mnogi drugi mediji.

Ogromnu pažnju medija ali i javnosti generalno privukla je realizacija kampanje "I ti možeš biti ta osoba" koja se na inicijativu influensera Mirze Mustafagića u 2023. godini neplanirano proširila na cijelu BiH. Realizacija ove kampanje kroz adaptaciju i opremanje Odjela onkologije i hematologije UKC-a Tuzla pokazala je transparentno djelovanje Fondacije, što dugoročno dodatno doprinosi stvaranju pozitivnog imidža i povjerenja javnosti u rad Fondacije. Transparentnim radom Fondacija se pozicionira kao kredibilan partner u namicanju sredstava i rješavanju lokalnih problema.

Outdoor promocija. Tokom 2024 godine outdoor oglašavanje je bilo nešto manjeg intenziteta nego u 2023. godini, zbog procjene da vrijednost ovih usluga ne odgovara nužno postizanju vidljivosti i utjecaju u zajednici. Zbog potrebe plasiranja sadržaja kampanje "Ljudi filantropskog srca" na područje cijele BiH i u ovoj godini Fondacija se odlučila na outdoor promociju na vozilima javnog prijevoza u Sarajevu i Tuzli, u vrijednosti od skoro 19.000 BAM što je donijelo brend i vrijednosti Fondacije u ove gradove, u

kojima se strateški radilo na građenju reputacije. Pažljivo birani sadržaji od lokalnog značaja donijeli su vrlo pozitivne impresije i komentare.

Promocija uživo. Kao jedan od najefikasnijih modela promocije, promocija uživo je u okviru aktivnosti koje je implemetirala Fondacija, a posebno prilika za korisnike kroz fondove i edukacije, rađena kao i do sada na području Tuzlanskog kantona, s tim da je značajno istaknuti je tokom 2024., u okviru programa filantropije prezentacija i promocija vršena na području cijele BiH. Zahvaljujući organizaciji preko 20 događaja, koji su okupili preko 4000 učesnika, dodatno se učvrstila veza sa aktivistima i organizacijama na terenu i promovirale prilike koje Fondacija kao lokalna resursna organizacija nudi svojim partnerima, lokalnim donatorima i građanima. Ovo je posebno važno zbog činjenice da Fondacija svoje programe kreira upravo prema potrebama građana i zajednica, te je direktna promocija ujedno i najbolji način da se potrebe ljudi na lokalnu konstantno oslušuju.

Reputacija i brendiranje

Reputacija i vidljivost Fondacije na nacionalnom nivou u protekloj godini znatno je porasla zahvaljujući kampanji “Ljudi filantropskog srca” koja je okrunjenom manifestacijom “Dani filantropije”. Veće prisustvo na tradicionalnim i savremenim medijima na kojima se promovirala filantropija pozicioniralo je Fondaciju na nacionalnom nivou kao organizaciju s kredibilitetom i ekspertizom u području razvoja zajednice, filantropije i namicanja sredstava.

FTZ je ostala prepoznatljiva na kantonalnom nivou kao organizacija koja kroz grantove daje podršku građanskim inicijativama, ali tu vidljivost postiže kroz medijsku pokrivenost važnijih događaja (npr. Promocije javnih poziva), dok na nacionalnom nivou pozicioniranje u javnosti je bilo sa fokusom na dugogodišnji rad u polju filantropije.

Ovaj pozitivan razvoj u javnom diskursu pratila je i promocija brenda. U odnosu na proteklu godinu postignuto je vidljivije brendiranje centralnih tačaka na javnim događajima, kako bi se u sadržajima koje prenose mediji suptilno prenosila poruka i jačao brend Fondacije.

4.8.4. Dalji razvoj promotivnih aktivnosti

Kampanja “Ljudi filantropskog srca” doprinijela je povećanju vidljivosti i pozicioniranja FTZ na nivou BiH, čime je povećala svoju reputaciju i imidž na nacionalnom nivou, a koje se treba nastaviti u okviru projekta „Naša zajednica je naša odgovornost“.

U narednom periodu bi se očekivalo da veća vidljivost FTZ doprinese povećanju interesa lokalnih donatora za njen rad, što se u protekloj godini nije desilo, jer je došlo do značajnog pada u iznosu prikupljenih sredstava iz lokalnih izvora.

U kontekstu saradnje sa medijima, trebalo bi slijediti dobra iskustva iz prošle godine da se saradnja sa medijima realizuje kao klasična nabavke. Saradnja sa BHRT, N1, RSG, Kameleon i TNT se pokazala kao dobra, s tim bi u narednoj godini trebalo pristupiti portalu Klix.ba na strateški način i pregovarati za veću podršku nekomercijalnim sadržajima, uz komercijalnu saradnju na kampanji Ljudi filantropskog srca.

U kontekstu vidljivosti FTZ na društvenim mrežama, te postizanja većeg efekta u javnosti, preporuka je PR tima da se u budućnosti angažuje agencija, kako bi dobili uvid u načine profesionalnog vođenja kampanja na društvenim mrežama i kroz taj proces učili. Također bi se trebao nastaviti pravac u kojem se vodi računa o kvalitetu plasiranih sadržaja u okviru svih programa FTZ, u odnosu na kvantitet.

U narednoj godini bi svakako trebalo razmotriti refresh ili rebranding FTZ, posebno u kontekstu otvaranja Centra za demokratiju. Dodatne probleme u kontekstu brendinga zadaje i paleta boja u knjizi standarda koje su nekompatibilne, što stvara velike probleme u vizuelnom prikazivanju sadržaja.

Dodatno, FTZ ima nekoliko podbrendova (doniraj.ba, omladinsku banku, Centar za demokratiju), zbog čega je od presudne važnosti ovome pristupiti ozbiljno i u saradnji sa profesionalcima.

Dodatna preporuka PR tima je da se pristupiti razvoju Strategije komunikacije za novi strateški period, te da se također obezbijedi podrška usko specijaliziranog stručnjaka za strateško komuniciranje.

B

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ 2024

(NA OSNOVU TOKA NOVCA-CASH FLOW-A)

Vera Đezić
Finansijska direktorica

Tuzla, 28.2.2025

Uvod

Predstavljeni Finansijski izvještaj pokazuje tabelarni prikaz finansijskog toka novca za 2023.godinu u odnosu na PRIHODE i RASHODE.

1. Prihodi/tok novca 2024

	PRIHODI	PLAN 2024/KM	REALIZACIJA 2024/KM	INDEKS
1.1.	Donatori			
1.1.1.	Donator Freudenberg fondacija iz Njemačke - Opšta podrška i udio za BMZ	186.650	235.547	126
1.1.2.	Donator njemačko Minist.za međun.saradnju i razvoj-BMZ putem Freudenberg fondacije	1.014.213	1.395.033	138
1.1.3.	Međunarodni Olof Palme Centar - Opšta podrška	59.617	112.199	188
1.1.4.	IPA/Drugi za Razvoj filantropije/IPA-Mladi Balkana/	10.196	10.164	100
1.1.5.	USAID Localworks program za BiH, Projekat"Naša zajednica, naša odgovornost"	831.041	956.539	115
1.1.6.	Projekat"Naša zajednica je naša odgovornost"/NED-National Endowment for Democracy, projekat organiziranje zajednice u TK	122.989	0	0
1.1.7.	MIOS-projekti inovativne nastave	20.583	20.583	0
1.2.	Ostale donacije i prihodi			

1.2.1.	Ostali partneri za programe i projekte/Za razvoj filantropije i drugo	3.368	5.298	157
1.2.2.	Refundacije i podrška za edukacije i treninge(YEPP i dr.)	4.747	54.891	1.156
1.2.3.	Prihodi iz lokalnih budžeta Općina i TK	105.500	78.912	75
1.2.4.	Donacije od biznisa i pojedinaca	593.454	389.311	66
1.3.	Ostali prihodi			
1.3.1.	Prihod od vlastitih aktivnosti/ Kamate, kursne razlike/Savjetovanja	7.926	208.337	2.628
	UKUPNO PRIHODI	2.960.285	3.466.811	117

2. Rashodi/tok novca 2024

	Budžetska stavka	Budžet usklađen sa planom donatora za 2024.	Budžet ostvaren do 31.12.2024	Ukupni trošak do 31.12.2024	INDEKS
1.	Programsko osoblje				
1.1.	Neto plaće	350.000	479.217	349.672	100
1.2.	Doprinosi i porezi na plaće	255.000	229.323	262.981	103
1.3.	Topli obrok, prevoz, osiguranje, dnevnice, regres	75.000	46.126	128.649	172
	Ukupno osoblje	680.000	754.665	741.302	109
2.	Transport				
2.1.	Troškovi goriva	10.000	6.084	5.414	54
2.2.	Održavanje auta	22.000	38.276	37.518	171
	Ukupno transport	32.000	44.360	42.932	134
3.	Oprema				
3.1.	Personalni računari	4.000	-286	0	0
3.2.	Ostala oprema, printeri, kopir aparat, projektor, itd	4.000	936	0	0
3.3.	Kancelarijski namještaj	4.000	3.687	3.627	91
3.4.	Održavanje opreme, softwari licence itd	22.000	13.359	13.845	63
	Ukupno oprema	34.000	17.696	17.472	51
4	Kancelarijski troškovi				
4.1.	Materijal za održavanje, popravke i higijenu	6.500	9.614	9.653	149
4.2.	Kancelarijski materijal	3.500	2.194	1.505	43
4.3.	Iznajmljivanje prostora	20.000	18.905	23.582	118
4.4.	Režije	8.500	5.479	7.553	89
4.5.	Osiguranje kancelarije	2.500	1.013	1.371	55
4.6.	Troškovi komunikacije - telefon, internet	5.000	4.733	4.915	98
4.7.	Reprezentacije za sastanke, posjete	2.000	495	493	25

4.8.	Bankovne provizije, takse i slični troškovi	7.000	7.632	6.124	87
	Ukupno kancelarijski troškovi	55.000	50.064	55.196	100
5	Direktni programski troškovi i servisi				
5.1.	Dizajn/štampe materijala za treninge i promociju	45.000	32.002	23.439	52
5.2.	Računovodstvo	2000	2.160	2.160	108
5.3.	Revizija	14.000	7.712	7.465	53
5.4.	Usluge za rad u zajednici-ugovori o djelu	40.000	78.370	54.880	137
5.5.	Troškovi seminara/treninga/radionica (smještaj, hrana, transport)	60.000	37.683	41.373	69
5.6.	Vidljivost(reklame i promocije)	74.000	92.455	84.760	115
	Ukupno direktni troškovi, servisi projekata	235.000	250.383	214.077	91
6	PROGRAM PODRŠKE CIVILNOM SEKTORU				
6.1.	Institucionalni grantovi				
6.1.1.	Grant za AGORA centar - razvoj otvorenog obrazovanja	20.000	17.596	17.547	88
6.1.2.	Grant za MAZ -razvoj mreže aktivnih zajednica	45.000	54.103	54.702	122
6.2.	Tematski fondovi				
6.2.1.	Podrška za građanske inicijative u TK	55.000	62.664	62.886	114
6.2.2.	Podrška za školske inicijative kroz Fond za otvorene škole	20.000	20.976	0	0
6.2.3.	Podrška za građanske inicijative kroz Fond za aktivne zajednice	20.000	19.108	19.999	100
6.2.4.	Podrška omladinskim projektima kroz Fond za mlade	38.000	33.377	34.798	92
6.3.	Posebni programi podrške				
6.3.0.	Izgradnja Centra demokratije Tuzla	800.000	1.250.993	640.975	80
6.3.1.	Podrška projektima zajednice kroz poseban program - BMZ ili drugi	150.000	105.353	77.376	52
6.3.2.	Vitalni projekat za razvoj zajednice (ugovarači,materijal)	13.000	9.757	3.229	25
6.3.3.	Projekat za razvoj poduzetništva mladih(ugovarači, materijal)	20.000	49.915	50.000	250
6.3.4.	Projekat brige o osjetljivim grupama (ugovarači;materijal)	26.000	-4.115	0	0
6.4.	Filantropski fondovi				
6.4.1.	Stipendije i grantovi iz fondova Prometej, Dom za djecu bez r.s., kampanje Doniraj.ba	675.000	580.585	538.781	80
6.5.	Ostali fondovi i podrška				
6.5.1.	Opšti fond i ad-hoc podrška za civilni sektor	5.000	2.269	2.269	45
	Ukupno programi podrške razvoju civilnog sektora	1.887.000	2.202.580	1.502.563	80
7	Ostali troškovi				
7.1.	Osnovni fond/Investicije				
7.1.1.	Osnovni fond	3.000	2.350	2.350	78
7.1.2.	Rezervni fond	2.000	591	591	30
7.2.	Članstva i umrežavanje	2.000	776	776	39
7.3.	Izgradnja kapaciteta, studentske posjete i slično	15.000	13.867	18.089	121
7.4.	Nepredviđeni troškovi do 3%	15.000	126.930	64.741	423
	Ukupno ostali troškovi	37.000	144.513	86.547	230
	Ukupno od 1-7	2.960.000	3.464.261	2.660.088	90
	RAZLIKA(Ulaz - Izlaz)			806.724	

U Tuzli, 06.3.2025. godine

Vera Đežić,

Vera Đežić

Jasna Jašarević

Jasna Jašarević

Finansijska direktorica

direktorica

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Svjetlana Mujezinović', written in a cursive style.

Svjetlana Mujezinović, Predsjednica UO